

Elhárult az utolsó jogi akadály a ratosnyai gát megépítése előtt?

Nem kerülhető ki a környezetvédelmi engedélyeztetés

Fotó: Vajda György (archív)

A napokban Dumitrița Gliga, a Szociáldemokrata Párt (PSD) Maros megyei képviselője nyilvánosságra hozta, hogy az alkotmánybíróság végleg elutasította kérését, így az országos érdekeltségű beruházáshoz nem szükséges környezetvédelmi hatástanulmány, gyakorlati-

lag egy hónapon belül ki lehet bocsátani a környezetvédelmi engedélyt, és hozzáfoghatnak a 33 évvel ezelőtt elkezdett (és azóta be nem fejezett) ratosnyai vízgyűjtő gát megépítéséhez, kivágva a tó majdani medrében levő fákat. Ezzel szemben a politikus által

nyilatkozottakat cáfolja Cristina Pui, a Maros Megyei Környezetvédelmi Ügynökség ideiglenes főfelügyelője, aki szerint szükséges a hatástanulmány.

Vajda György

(Folytatás a 9. oldalon)

Védik a növényzetet

Elkészült az új park Erdőszentgyörgyön, a kastély mögötti téren, az egykori salakos kispálya és a vízüzem területén. Többéves munka után a kivitelezőtől átvették az új ruhába öltöztetett, több mint másfél hektáros zöldövezetet.

2.

Asszony a volánnál

Finom vonásaival, szőke hajával első pillantásra olyan tökéletesnek látszik, hogy aki nem ismeri, nem feltételezné róla, hogy 40 tonnás tehergépkocsit vezet belföldön és Európa országútjain.

6.

Embortelen állapotok

Ideiglenesen bezárta a csíkszentdemokosi, a csíkszentsimoni, a maroshévízi és a tusnádfürdői vasútállomást a Hargita megyei fogyasztóvédelmi felügyelőség a létesítményekben tapasztalt rendellenességek miatt.

9.

Hatalmas lehetőséget szalasztottak el

Mindössze három-négy percig vezetett a Kolozsvári U a marosvásárhelyi városi sportklub elleni női kosárlabdabajnoki mérkőzésen, ám ezt a legfontosabb pillanatokban, a mérkőzés végén tette.

10.

OPTICA OPTOFARM

SZOLGÁLTATÁSAINK

- ingyenes szemüveg felírás számítógépes szemvizsgálattal
- látásjavítás szemüveggel és kontaktlencsével
- szembetegségek diagnosztizálása és kezelése
- optikai koherencia tomográfia vizsgálata (OCT)
- színtévesztés (daltonizmus) diagnosztizálása és javítása (speciális szemüvegekkel)
- legmodernebb készülékekkel végzett szemnyomásmérés
- zöldhályog és retina elváltozások diagnosztizálása és kezelése (lézeres fotokoagulációs kezelés)
- szürkehályog műtétek járóbetegként (ultrahangos fakoeulszifikációs technológiával)
- kötelező éves szemvizsgálatok cégek alkalmazottainak (szerződéssel külön kedvezmények)
- gyerekvizsgálatok speciális autorefraktométerrel (kellemetlen pupillatágítás nélkül, kontakt nélkül)

Aktuális

Kápolnát a parlamentbe...

Mózes Edith

A jövőben a román parlament hasznára válna egy imának szentelt kápolna, jelentette ki Nicolae Ciucă a Parlament reggeli imával című ülésén. Az eseményen nagykövetek és szenátorok vettek részt, de az összes vallási felekezet és a civil társadalom képviselői is jelen voltak. Ciucă kiselőadást tartott az emberekért való ima fontosságáról, és megígérte, támogatja egy kápolna létrehozását a parlamentben.

Az országon kívüli, tábornokként általa vezetett missziókban is imaheleket épített társai mellett a volt kormányfő, jelenleg a szenátus elnöke. Egyik ilyen, fából épült istentiszteleti helyet Afganisztánból hozták Craiovára.

Ciucă kijelentette: különleges kapcsolata van az egyházi hagyományokkal, gyermekkorától hitoktatásban részesült, a nagymamája tanította meg az ima és a templomba járás fontosságára.

„Ezt az Istennel való kapcsolatot mindannyian megtapasztaljuk, és remélem, könnyű megérteni, hogy félünk attól, hogy bűnösökként halunk meg. Senki nem ment el innen élve. Hagyományunkban, hitünkben és lelkiismeretünkben az utolsó dolog, amit egy férfinak meg kell tennie, az az, hogy meggyónjon. Ezt a lehető leggyakrabban kell megtenni, mert soha nem tudhatjuk, mi történhet. Személyes jellegű dolgokról van szó, amelyekre a nagymamám nevelt és tanított minket” – mondta a volt miniszterelnök.

Persze, más tervei is vannak a politikusnak. Egy televíziós műsorban beszélt a PNL terveiről, Románia jövőjével kapcsolatos elképzeléseiről és cél-

(Folytatás a 3. oldalon)

NOVEMBER
2., csütörtök
A Nap kel
 7 óra 5 perckor,
lenyugszik
 17 óra 7 perckor.
Az év 306. napja,
hátravan 59 nap.

• Isten éltesse!

Ma ACHILLES, holnap
 GYŐZŐ napja.
GYŐZŐ: 19. századi nyelvújítási névalkotás a Viktor magyarosítására.

IDŐJÁRÁS
 Részben napos
 Hőmérséklet:
 max. 16 °C
 min. 4 °C

VALUTAÁRFOLYAM
 BNR – 2023. november 1.

1 EUR	4,9685
1 USD	4,7086
100 HUF	1,2976
1 g ARANY	300,1013

ELŐFIZETÉS A SZERKESZTŐSÉGEBEN IS!

Elfogadunk előfizetést lapunkra a következő hónapra a Népújság szerkesztőségében: Marosvásárhely, Dózsa György utca 9. szám, 2. emelet, 72-es iroda, naponta 9–14 óra között, szombat – vasárnap zárva. Tel. 0265/268-854.

Megyei hírek

Marosvásárhelyen november elsejétől igényelhető a fűtéspótlék

A Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal szociális osztálya november elsejétől fogadja a fűtéspótlék-igényléseket. A pótlék a 2023. november elseje és 2024. március 31. közötti fűtésidényre szól, míg az energiaár-támogatás egész évre. Fűtéspótlékre azon a családok jogosultak, amelyekben az egy főre eső havi nettó jövedelem nem haladja meg az 1386 lejt, továbbá azon egyedül élő személyek, akiknek havi nettó jövedelmük 2053 lejnél kisebb. A jövedelemben nem kell beszámítani az állami pótlékokat, a szociális segélyeket, a családi pótlékot, az ösztöndíjakat és a hátrányos helyzetűeknek járó segélyeket. Azok a személyek, akik lakhelyükön kívül más lakásrendeltetésű ingatlanl, egynél több (10 évesnél fiatalabb) gépkocsival, mezőgazdasági gépekkel, telkekkel, 3000 lejnél nagyobb banki betéttel rendelkeznek, nem jogosultak fűtéspótlékre. Az igényléseket és az igazoló iratokat a Mihai Eminescu Művelődési Központban kell benyújtani hétköznaponként 8–15 óra között. Ezeket online is továbbítani lehet a registratura.das@tirgumures.ro e-mail-címre. Ahhoz, hogy a teljes fűtésidényre elnyerjék a támogatást, az igényléseket legkésőbb november 20-ig kell benyújtani.

Nyilvános konzultáció a megyei tanácsnál

A Maros Megyei Tanács november 2-án 13–15 óra között nyilvános konzultációt és tájékoztatást szervez a tanács székhelyén, a nagy gyűlésteremben, két folyamatban lévő tanulmányról. Az egyik a tervezett kutatásfejlesztési, innovációs és technológiai transzferközpont létrehozása Maros megyében, Erdélyi Innovációs Központ néven, a másik a megye energetikai mestertervére vonatkozik. A konzultáción bárki részt vehet.

Művésztelepi alkotások a Kusztos Endre-galériában

November 3-án, pénteken 17 órától a szovátai Kusztos Endre-émlékházban és képzőművészeti galériában (Géra utca 16. szám) a Maros Megyei Képzőművészek Egyesülete által szervezett csittszentiváni, mezőbergenyei, mezőpaniti és mezőmadarasi alkotóborokban készült munkákból nyílik válogatott kiállítás. A tárlat november 22-ig látogatható.

Valami kék

Ezzel a címmel nyílik meg Czirjék Lajos, a Maros Megyei Képzőművészek Egyesülete elnökének egyéni festészeti kiállítása a szervezet Unirea galériájában (Marosvásárhely, Köztársaság tér 9. szám). A megnyitót november 4-én, szombaton 11 órakor lesz. A kiállítás november 17-ig látogatható.

Jung Ildikó kiállítása

A Maros Megyei Képzőművészek Egyesületének tagja, Jung Ildikó ünnepi kiállításának megnyitójára várnak minden művészetkedvelőt november 5-én, vasárnap 12 órakor a marosvásárhelyi Bolyai téri unitárius egyházközség Dersi János termébe. A kiállítás anyagát az egyesület elnöke, Czirjék Lajos ismerteti, az alkotó sokoldalú művészi tevékenységéről Moldovan Irén beszél.

Hírszerkesztő: Mezey Sarolta

Csak jövőben adják át a parkot

Védik a növényzetet

Elkészült az új park Erdősztgyörgyön, a kastély mögötti téren, az egykori salakos kispálya és a vízüzem területén. Többéves munka után a kivitelezőtől átvették az új ruhába öltöztetett, több mint másfél hektáros zöldövezetet.

Mivel már sokan érdeklődnek a park megnyitásának időpontjáról, Csibi Attila Zoltán közösségi oldalán kérte a lakosság türelmét, ígérve, hogy „jövőre minden bizonnyal bárki bebarangolhatja az új parkot”. A park megnyitását azért tervezik jövőre, hogy

addig erősödjenek a fák és a dísznövények. Úgy vélik, ha most bárki bemenetne, az a növényzet kárára menne, idejekorán tönkretennék azt, amiben sok ember munkája van benne, annak ellenére, hogy a terület térfigyelő rendszerrel van ellátva.

A parkban egy kisebb játszótér, szabadtéri testedzéshez szükséges elemek, filagória és több madáretető is helyet kapott, de több ezer növény, számos pad és biciklitartó is található benne. A régi diófák árnyékában kialakított sétányok jó lehetőséget biztosítanak a sétákhoz, ahol kellemes és

rendezett környezetben lehet megpihenni. A park zöldövezetének ápolására egy régi kútból biztosítanak vizet, az építkezés során kialakították az öntözőberendezést is.

A több mint másfél hektáros terület parkosítását célzó munkálatok 2020 tavaszán kezdődtek el, de a világgjárvány és az azt követő gazdasági válság, infláció miatt a kivitelezés elhúzódtott.

A feljegyzésekből tudjuk, hogy ezen a területen francia stílusú kastélypark állt, így a régi parkot és bizonyos műemlékvédelmi előírásokat figyelembe véve készült el a felújítási terv. A hiánypótló zöldövezet összeköttetésben áll a Rhédey-kastély körüli parkkal, amely hamarosan ugyancsak átadásra kerül. (grl)

A tágas zöldövezetben játszótér, pihenő- és sétálóhely, amfiteátrum is helyet kapott

Fotó: Erdősztgyörgy önkormányzata

Hatályos adózási jogszabályok

Az adózás mint az állam által egyoldalúan alkalmazott feltétel megkerülhetetlen, de nem mindegy, hogy az adóügyi szövevényes rendszerben mennyire vagyunk tájékozottak, s az sem, hogy az érintett vállalkozó mit gondol a rendszerrel.

Az információ, avagy a tudás hatalom – régi igazság, de mindig érvényes.

Ennek szellemében Kolcsár Károly parlamenti képviselő

és az RMDSZ Maros megyei szervezete a megyei pénzügyi hatóságok szakembereinek részvételével tanácskozást szervez a hatályos adórendszerről, az adózási jogszabályokról.

A kerekasztalra a marosvásárhelyi Kultúrpalota kistermében kerül sor november 9-én, csütörtökön 11 órától.

Minden érdeklődőt várnak – elsősorban vállalkozókat, pénzügyi szakértőket, könyvelőket.

RENDEZVÉNYEK

31. Alter-Native fesztivál

A marosvásárhelyi Kultúrpalotában zajlik a 31. Alter-Native Nemzetközi Rövidfilmfesztivál. November 2-án, ma a versenyprogram 14 órától kezdődik, a vetítések a nagyteremben lesznek, majd 18 órától Tiszker Dániel és Lévai Balázs Nyugati nyaralás című játékfilmje tekinthető meg. A fesztivál hivatalos megnyitójára 20 órakor kerül sor. 20.30 órától Földes László Hobo-koncert lesz, Hobo az utcán címmel. A kisteremben ezzel párhuzamosan 18 órától kezdődik a versenyprogram.

Gyöngykoszorú-találkozó Mezőbádon

November 11-én XIV. alkalommal szervezik meg Mezőbádon a Gyöngykoszorú találkozót. A rendezvény 13 órakor ünnepi istentisztelettel kezdődik, majd 14 órakor a csoportok előadása következik a református kultúrotthonban, 16 órától táncszínházba hívják a résztvevőket. Muzsikál Bartis Zoltán és az Üver zenekar. A találkozót a Pro Band Egyesület, a Maros Megyei Tanács és a Bethlen Gábor Alap támogatja. Szervező a helyi Csapkebogyó Néptánc-csoport.

Párhuzamok

November 3-án, pénteken 18 órától az Erdélyi Hagymányok Háza Alapítvány székhelyén Párhuzamok címmel népzenei előadás lesz. Fellép a Fagyöngy citerazeneke, a Pergő zenekar, a Szivárvány citerazeneke, a Kadarcs együttes. A Fagyöngy nyárádmonti népdalcsokrot, a Pergő nyárádmonti és vajdaszentiványi, a Kadarcs kalotaszegi dallamokat szólaltat meg. Biró László lőrincrévi, a

Szivárvány citerazeneke és szaknyugat-dunántúli dallamokat ad elő citerán, az utóbbi előadásában Tendl Pál cimbalmos primás által hangszerelt maroszéki dallamok is felcsendülnek.

Zongoraest a Kultúrpalotában

November 6-án, hétfőn 19 órakor zongoraestre várják a klasszikus zene kedvelőit a Kultúrpalota kistermébe. A Marosvásárhelyi Állami Filharmonia és a Gheorghe Dima Nemzeti Zeneakadémia közös szervezésében sorra kerülő esten prof. Marta Cârlejan tanítványainak zongorajátékát hallgathatja meg a nagyerdemű.

Gy. Szabó Béla-émlékiállítás

Marosvásárhelyen a felsővárosi református egyházközség gyülekezeti termében (Szentgyörgyi út, jelenleg 1989. December 22. út 49. szám) november 5-én, a délelőtt 11 órakor kezdődő istentiszteletet követően Gy. Szabó Béla Színek és fények című emlékkiállításának megnyitójára kerül sor. A kiállítást Ferenczy Miklós nyugalmazott lelkipásztor-esperes, a hagyatékgondozója nyitja meg. Házigazda Benkő Mihály lelkipásztor.

Citerások nemzetközi találkozója

November 4-én, szombaton 15 órától kezdődik a citerások X. nemzetközi találkozója a marosszentkirályi művelődési otthonban. A Szombat este de jó citerázni! című rendezvényen erdélyi és magyarországi citeraegyüttesek és -zenekarok vesznek részt, köztük a mezőtúri Szivárvány, a balmazújvárosi Kadarcs és Karinkó, a székely-szentmihályi, a gyergyóremetei Kokoja, a csíkszentdomokosi, a székelyudvarhelyi Citerás Cimbor, a sepsibükszádi Harmat és a nyárádszentimrei csoport. Házigazda a marosvásárhelyi Fagyöngy citerazeneke és a marosszentkirályi Kádár György Kulturális Egyesület.

NÉPÚJSÁG

ÖNÁLLÓ
 MAROS MEGYEI NAPILAP
 Kiadja az IMPRESS KFT.
 FŐSZERKESZTŐ:
 Karácsonyi Zsigmond
 LAPSZERKESZTŐK:
 Antalffy Imola
 Benedek István

MUNKATÁRSÁK: Antalffy Imola, Bodolai Gyöngyi, Farczádi Attila, Menyhárt Borbála, Mezey Sarolta, Mózes Edith, Kaáli Nagy Botond, Nagy Miklós Kund, Nagy Székely Ildikó, Nagy Tibor (fotó), Szer Pálósy Piroska, Vajda György. KORREKTÚRA: Horváth Éva, Kiss Éva.
 TÖRDELÉS: Makkai Melánia, Vajda Gyöngyi.
 FŐKÖNYVELŐ: Nagy Melinda. REKLÁM-LAPTERJESZTÉS: Madaras Éva Adrienn. APRÓHIRDETÉS: Petres Emilia.
 Tel.: munkanapokon 9–14 óra között 0265-268-854, délután: 0728-082-259, e-mail: reklam@e-nepujasag.ro.
 SZERKESZTŐSÉG: 540015 Marosvásárhely, Dózsa György út 9. szám, II. emelet. Internet: www.e-nepujasag.ro E-mail: nepujasag@e-nepujasag.ro
 Telefon: titkárság: 0265-266-780 és tel/fax: 0265-266-270. Nyomda: Palatino.
 A szerkesztőség véleménye nem feltétlenül azonos a szerzők véleményével.
 Előfizetés a postahivatalokban, postásoknál és a szerkesztőségben: 0728-082-259.
 Hirdetési irodánk nyitvatartási rendje: hétfő, kedd, szerda, csütörtök: 9–15 óra, péntek: 9–14 óra, szombat, vasárnap: zárva.

642357800076

ISSN 1220-3475 (print);
 ISSN 1584-3238 (online)

A rafahi átkelő megnyitása

Az izraeli és az egyiptomi hatóságok szerda hajnalban bejelentették, hogy az elmúlt napok bonyolult nemzetközi tárgyalásait követően szerdán megnyitották a Gázai övezet és az Egyiptom közötti rafahi határátkelőt – közölte a román külügyminisztérium.

Az eddig rendelkezésre álló információk szerint először a nemzetközi szervezetek tisztviselői, a betegek és a külföldi állampolgárok egy része számára engedélyezik a határátkelést.

A közlemény szerint a külügyminisz-

térium kairói és tel-avivi diplomáciai képviselőin keresztül továbbra is szoros kapcsolatban áll az izraeli és egyiptomi hatóságokkal a román állampolgárok és családjuk kimenekítése érdekében.

Az egyiptomi és izraeli hatóságok közlése szerint a határátkelő a következő napokban is nyitva lesz az evakuálások előtt – olvasható a külügy tájékoztatójában. A közlemény emlékeztetett, hogy a nap 24 órájában működő külügyminisztériumi válságstáb koordinálja az együttműködést a többi állammal és nem-

zetközi szervezettel, amelyek hasonló lépéseket tesznek saját állampolgáraik/hivatalnokaik érdekében. A külügyminisztérium egy második mobil konzuli csoportot is sürgősen a helyszínre küldött segíteni a román állampolgárok kimenekítésében.

A kairói és tel-avivi román diplomáciai képviselőket készen áll biztosítani a ramallahi román képviselőtől segítségért kérő román állampolgárok lehető leggyorsabb evakuálásának feltételeit – közölte még a minisztérium. (Agerpres)

A ciszjordániai telepések támadásai miatt a helyzet kikerülhet az irányítás alól

Sürgős intézkedésekre van szükség a palesztin lakosságú Ciszjordániában, az ottani zsidó telepések támadásai miatt ugyanis a helyzet kikerülhet az irányítás alól – jelentette ki az Európai Unió külügyi szolgálatának (EEAS) szóvivője szerdán.

Közleményében az uniós illetékes hangsúlyozta: a ciszjordániai zsidó telepések „terrorizmusának fellángolása” nagyon sok polgári áldozathoz vezetett, palesztin közösségek kényszerültek elhagyni otthonaikat.

A telepések támadásai „kimondhatat-

lan szenvedést okoznak a helyi közösségeknek” – fogalmazott.

Kijelentette: Izraelnek kötelessége megvédeni a ciszjordániai civileket a „szélsőséges telepések” által alkalmazott erőszaktól. Kötelessége továbbá felelősségre vonni az elkövetőket, és biztosítani az izraeli hadsereg (IDF) beavatkozását. Ez jogi kötelezettség, teljesíteni kell – húzta alá.

A ciszjordániai zsidó telepések támadásai tovább fokozzák a Gázai övezet amúgy is tragikus helyzetét, és növelik a konfliktus elmérgesedésének kockázatát, melyet mindenáron el kell kerülni – tette

hozza az uniós külügyi szolgálat szóvivője.

Mahmúd Abbász palesztin elnök már hetekkel ezelőtt a ciszjordániai zsidó telepések támadásainak beszüntetésére szólított fel, mert ezek szerinte nagymértékben felelősek az izraeli–palesztin konfliktus súlyosságáért.

Jake Sullivan, az amerikai elnök nemzetbiztonsági tanácsadója vasárnap egy televíziós interjúban szintén azt mondta: „Teljességgel elfogadhatatlanok a szélsőséges telepések erőszakcselekményei ártatlan civilek ellen Ciszjordániában”. (MTI)

Amerika globális vezető szerepe a tétje a támogatásoknak

Az Egyesült Államok globális vezető szerepéről is szólnak az Ukrajnának és Izraelnek nyújtandó támogatások az amerikai külügyminiszter szerint.

Antony Blinken kedden a kongresszusban tartott meghallgatásán kifejtette, hogy Ukrajna és Izrael esetében „két olyan demokráciáról van szó, amelyeket brutális támadás ért, le akarják törölni nemzeteiket a térképről”. Ukrajnának 16 milliárd dollár, Izraelnek pedig több mint 3 milliárd dollár költségvetési kiegészítést tart szükségesnek az amerikai adminisztráció – mondta.

A miniszter Joe Biden amerikai elnök mintegy 106 milliárd dolláros sürgősségi költségvetési támogatási kérésével kapcsolatban beszámolt arról, hogy abból több mint 50 milliárdot fordítanak elsősorban az amerikai katonai készletek feltöltésére, a hazai védelmi ipar erősítésére, amely így amerikai vállalkozásokhoz jutna.

Antony Blinken hangsúlyozta, a tét az Egyesült Államok vezető szerepének fenntartása a világban, és amennyiben Washington partnereinek hátat fordít, akkor az hosszú távon hátrányos lenne az amerikai nemzetbiztonságra és az Egyesült Államok nemzetközi pozíciójára.

Képviselői kérdésre válaszolva Antony Blinken elismerte, hogy a Gázai övezetbe szánt humanitárius segélyek egy része

feltételezhetően a Hamász kezébe kerül, ugyanakkor úgy vélekedett, hogy a szállítmányok jó része így is eljut a rászoruló palesztin civilekhez. Hozzátette, hogy az Egyesült Államok azt szeretné elérni, ha napi 100 kamion bejutna a palesztin területre, amely a humanitárius minimum.

A szenátus bizottsága által szervezett meghallgatás botrányra indult, miután többször is tüntetők szakították félbe Antony Blinken külügyminiszter beszédét. A tiltakozók tüszünetet követeltek Izraelben; a rendbontók közül többeket kivezettek a teremből.

A Joe Biden által kért kiegészítő költségvetési forrásról szóló meghallgatással egy időben Mike Johnson, az alsóház, a képviselőház republikánus elnöke jelezte, hogy csütörtökön szavazásra bocsátja saját törvényjavaslatát, amely Izrael számára azonnali, 14 milliárd dollár támogatást biztosítana.

A republikánus kongresszusi tagok egy része szeretné kétértelműen támogatni Ukrajna és Izrael támogatását, mert Izrael gyors megsegítése mögött egységesen kiállnak, míg Ukrajna további feltétel nélküli támogatását több republikánus ellenzi.

Összegzések szerint 2022 februárja óta az Egyesült Államok törvényhozása már 113 milliárd dollár katonai, humanitárius és gazdasági támogatást hagyott jóvá Ukrajna számára. (MTI)

Előre hozott parlamenti választások lesznek Szerbiában

December 17-re írta ki az előre hozott parlamenti választást Aleksandar Vucic szerb köztársasági elnök szerdán Belgrádban. Ugyanezen a napon önkormányzati választás is tartanak 65 szerbiai településen.

A televízióban is közvetített eseményen az elnök kiemelte: a kormány kérésére feloszlatta a parlamentet, és előre hozott parlamenti választást írt ki.

Mint mondta: nehéz időket él az egész világ, globális kihívások, háborúk és összeütközések nehezítik az életet. „Olyan időket élünk, amikor arra van szükség, hogy mindannyian egységesek legyünk a létfontosságú nemzeti és állami érdekek megőrzéséért folytatott harcban” – húzta alá. Olyan idők ezek, amikor Szerbia számos nyomásnak lesz kitéve a Koszovóval fenntartott kapcsolata, de más, regionális és világot érintő kérdések miatt is – tette hozzá.

Nagyon fontos, hogy Szerbia meg-

őrizze a békét és a stabilitást, egyben megőrizze belső egységét – húzta alá. „A kampány lehetőséget biztosít arra, hogy az állampolgároknak bemutassuk a különböző elképzeléseket, a különböző programokat, a különböző politikákat, amelyeknek versengeniük kell, de ezeknek egyik pillanatban sem szabad veszélyeztetniük a létfontosságú állami és nemzeti érdekeinket” – részletezte.

Aleksandar Vucic minden résztvevőnek sok sikert kívánt, és azt üzenté: az állampolgárok számára az a legfontosabb, hogy a legjobb résztvevők, a legjobb ötletek és a legjobb programok győzzenek.

Szerbiában 2012-ben, 2014-ben és 2016-ban is tartottak előre hozott parlamenti választást, majd az előbb Aleksandar Vucic, majd Ana Brnabic vezette kormány 2016 és 2020 között „túlélte” a négyéves ciklust. A 2020-as választások eredményének közlését követően Aleksandar Vucic államfő azonnal bejelen-

tette, hogy két évvel később biztosan ismét előre hozott választást tartanak, így 2022-ben újra voksolásra került sor, és az eredmények közlését követően az elnök bejelentette: az új kormánynak sem lesz két évnél hosszabb a megbízatási ideje.

A parlamenti választással egy időben előre hozott önkormányzati választást is tartanak 65 szerbiai településen, illetve vajdasági tartományi választásra is számítani lehet.

A választás kiírásakor Vladimir Orlic házelnök minden állampolgárt arra kért, vegyen részt a voksoláson, és támogassa azt a pártot, amely szerinte a legjobban tudja a jövőben vezetni az adott települést. Az érintett települések polgármesterei szeptember végén mondtak le, hogy lehetővé tegyék az előre hozott önkormányzati választások megtartását.

December 17-én valamivel több mint 6,7 millió választópolgár járulhat az urnák elé Szerbiában. (MTI)

Ország – világ

Szünetel az ügyfélszolgálat az egészségbiztosítási pénztáraknál

November 2-ától, csütörtöktől határozatlan ideig felfüggeszti az ügyfélszolgálati tevékenységet az Országos Egészségbiztosítási Pénztár (CNAS), valamint annak bukaresti és megyei kirendeltségei. Az alkalmazottak elégedetlenségét az váltotta ki, hogy a hatóságok nem találnak megoldást a „tisztességes bérezésükre”. A munkakonfliktus miatt „súlyos zavarok” lesznek az ügyfélszolgálati tevékenységben, késni fog a szolgáltatók, vállalatok (betegszabadság esetén), illetve az országos egészségügyi programok keretében benyújtott dokumentumok feldolgozása – figyelmeztettek. (Agerpres)

Átszervezik a minisztériumokat

Marcel Ciolacu kedd este bejelentette, hogy a kormány tagjai novembertől kezdődően sorra ismertetik majd a koalícióval az egyes minisztériumok átszervezésére vonatkozó javaslatokat. A Románia TV-nek nyilatkozva a miniszterelnök példaként említette a szállításiügyi minisztériumot, amelynek alárendeltségében 53 saját költségvetésű intézmény működik. Ezek egy részét szerinte óhatatlanul össze kell vonni. Közölte azt is: feltételül szabta meg, hogy minisztériumként egyetlen jóváhagyó szerv működjön. (Agerpres)

Közvetítették a jövő évi vizsgák mintatételeit

Az oktatáspolitikai és -értékelési központ szerdán közölte a 2024-es országos vizsgák mintatételeit, a 8. osztályosok képességfelmérője és az érettségi vizsga 2023-2024-es tanévben érvényes módszertanának megfelelően. Az országos képességfelmérő esetében román nyelv és irodalomból, matematikából, illetve a nemzeti kisebbségek számára anyanyelv és irodalomból, a magyar kisebbség számára román nyelv és irodalomból tettek közé vizsgatétel-mintákat. Az érettségire összesen 32 vizsgatétele-sormintát tettek közé. A tanügyminisztérium szerint a vizsgatantervek nem változtak a 2022-2023-as tanévre érvényesekhez képest, és a vizsgatételek felépítése is hasonló a tavalyihoz. (Agerpres)

A közútkezelő nem veszi át a bráiljai hidat

A közúti infrastruktúrát kezelő országos társaság (CNAIR) mindaddig nem veszi át jegyzőkönyvvel a Dunán átívelő új bráiljai hidat, amíg a kivitelező nem javítja ki a hiányosságokat – jelentette ki szerdán a szállításiügyi miniszter. A Bráilába látogató Sorin Grindeanu hangsúlyozta, hogy a forgalomnak nyáron átadott híd mindezek ellenére nem jelent veszélyt a közlekedésben résztvevőkre. Grindeanu szerint a CNAIR-nak az építetővel szembeni követelése jelenleg több mint 80 millió lejre rúgnak, de az összeg növekedhet, ha nem fejezik be idejében a jiljai bekötőutat is. A helyszínre szerda reggel a CNAIR igazgatójával, Cristian Pistollal együtt kilátogató miniszter úgy véli, a kivitelező, ígéretével ellentétben, nem fogja befejezni év végéig ezt az utat. (Agerpres)

Kápolnát a parlamentbe...

(Folytatás az 1. oldalról)

kitűzéseiről, különös tekintettel a 2024-es évre. Ebben a stabilitás fontosságát és az ország haladása iránti erős elkötelezettség szükségességét hangsúlyozta. Mint mondta, ezért alakították meg a kormánykoalíciót is.

A 2024-es választások közeledtével az egészséges politikai verseny szükségességéről beszélt, és úgy véli: „ebben a politikai versenyben minden párt érvényesítheti értekeit”. Egyben az átláthatóság és az elszámoltathatóság fontosságát is hangsúlyozta.

A 2024-es személyes tervével kapcsolatban a volt miniszterelnök tartózkodó volt. Azt mondta, „jelenleg egyetlen célunk van: jól kormányozni, és stabil, görcsöktől mentes politikával lépni 2024-be”; hangsúlyozta a reformok folytatásának, illetve a politikai stabilitás fenntartásának szükségességét.

Szerinte „Románia olyan gazdasági fejlődési perspektívával rendelkezik, amely lehetővé teszi, hogy 2025-ben megelőzze Lengyelországot a GDP tekintetében”.

Magabiztos kijelentése, ám a sokéves politikai tévedések, a kormányzati tehetetlenség, a partalan viták, a lakosság elégedetlenségének láttán – talán a titkos szorongásait csillapítandó – a politikus arra gondolt, hogy ezekhez a magasröptű tervekhez szükség lehet az isteni segítségre. Vajon ezért szeretne kápolnát építeni a parlamentbe?

Búcsú dr. Jakab Sámuelről

Október 31-én a Sapientia – Erdélyi Magyar Tudományegyetem Marosvásárhelyi Kara Kertész-mérnöki Tanszékének egykori oktatója, dr. Jakab Sámuel – mindannyiunk Samu bácsija – visszaadta a lelkét Teremtőjének.

Jakab Sámuel 1931. november 19-én született a Maros megyei Szásznádason nemesi gazdálkodó család ötödik és egyetlen, legkisebb fiúgyermeké-ként. Elemi iskolai tanulmányait (1939–1943) szülőfalujában, az általános iskolát (1943–1948) Erzsébetvárosban, a középiskolát (1948–1951) a marosvásárhelyi Református Kollégiumból átnevezett 2-es Számú Magyar Tannyelvű Fiúliceumban (ma Bolyai Farkas Elméleti Líceum) végezte. Egyetemi tanulmányait (1955–1960 között) a kolozsvári Victor Babeş, illetve Babeş–Bolyai Tudományegyetem Földrajz-Földtan Kara fizikai földrajz szakán folytatta, talajföldrajz és felszínalakítás szakirányon. Tudományos fokozatának megszerzéséért 1972–1977 között a Bukaresti Tudományegyetem Földtan-Földrajz Karának doktori képzésén vett részt. 1977-ben avatták doktornak. Szakmai pályafutását geológus-térképészként kezdte a Kolozsvári Bányavállalatnál, majd talajterképészként folytatta a Kolozsvári Területrendező Központnál. Később talajkutató munkatársként, főmunkatársként, talajterképezési osztályvezetőként dolgozott az egykori maroszentgyörgyi Maros Megyei Talajtani és Agrokémiai Hivatalnál. Nyugdíjazása előtt a volt Marosvásárhelyi Gyümölcsstermesztő Kutatóállomáson talajmeliorációs főmunkatársként dolgozott.

Nyugdíjba vonulása után több felsőfokú tanintézményben tanított, mint a marosvásárhelyi Dimitrie Cantemir magánegyetem, a Budapesti Corvinus Egyetem, a kolozsvári Babeş–Bolyai Tudományegyetem, majd a Sapientia EMTE Marosvásárhelyi Műszaki és Humántudományok Kara. Elévülhetetlen érdeme, hogy egyik alapítója volt az 1993-ban létrejött Budapesti Corvinus Egyetem, Kertészettudományi Kar, Határon Túli Tagozat Nyáradszeredai Konzultációs Központjának. 1993 és 2016 között, az intézmény fennállásának 23 esztendeje alatt vezetője/dékánja volt. 1993 és 2016 között 461 diák szerzett ott egyetemi oklevelet, a végzettek 85%-a szülőföldjén gyakorolja a szakmát. 2001-ben elkészítette a Sapientia EMTE keretében indítandó oklevéles kertész-mérnök-képzés engedélyeztetési dokumentációját, elindította, megszervezte a képzést, és hozzájárult az oktatói állomány kialakításához. 2002 és 2013 között a kertész-mérnöki karon talajtant és agrokémiát oktatott. Ezzel elévülhetetlen érdemeket szerzett az 1989 utáni erdélyi magyar felsőfokú agrárszakoktatás létrehozásában, fejlesztésében.

A felsőfokú oktatásban vállalt szerepe mellett több szakmai szervezet, alapítvány szaktanácsadója, meghívott előadója volt, köztük a LAM Alapítványnál 1994 és 2007 között konzultáns és szakelőadó. Dr. Jakab Sámuel számos hazai és külföldi szakmai társaság tagja volt, ahol különféle tisztségeket is betöltött, ugyanakkor kiemelkedő volt a tudományos ismeretterjesztő, valamint szakírói tevékenysége is. A Magyar Tudományos Akadémia Köztudományi és Kozmopolitika Bizottság tagja, az Erdélyi Múzeum-Egyesület Agrártudományi Szakosztályának alapítója, első elnöke, a Romániai Magyar Gazdák Egyesülete (RMGE) Maros szervezetének alapító tagja, a Román Talajtani Társaság, a Román Földrajzi Társaság tagja (az 1980-as években a Maros megyei fiókjának elnöke), a Magyar Agrártudományi Egyesület Gyepgazdálkodási Bizottsága, az Európai Talajvédő Társaság tagja, a Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetem Baráti Körének alapító tagja. Az 1960-as évek végétől tíz évig tagja a Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyászati Akadémia Köztudományi és Kozmopolitika Bizottságának, amely a gyomorrák földrajzi elterjedése kérdéskörét tanulmányozta.

Szakkikvei több hazai kiadványban megjelentek, köztük a bukaresti Buletinul Societății de Științe Geografice, Știința solului, a kolozsvári Studii și Cercetări de Agronomie, a Maros Megyei Múzeum évkönyve, valamint a Geographica Medica vagy a Noplasma szaklapok. Munkatársa volt A Hét, a Falvak Dolgozó Népe, az Előre, az Igazság, a Tanügyi Újság, az Erdélyi Gazda és a Bekecsalja című lapoknak, folyóiratoknak. Évtizedekig együttműködött a Vörös Zászlóval, 1989 után pedig a Népszerűség szakírója, szakmai tanácsadója is volt. 375 tudományos, ismeretterjesztő írása jelent meg, ebből több mint száz külföldön, neves szaklapokban, angol nyelven. Több mint 100 szakdolgozat témavezetője volt. 11 önálló vagy társszerzőkkel írt könyvet adott ki, négy egyetemi jegyzete van.

Számos elismerésben és kitüntetésben részesült, 2000-ben szülőfaluja, Szásznádás község díszpolgára lett, 2007-ben átvette a Budapesti Corvinus Egyetem Kertészettudományi Karának legrangosabb elismerését, a Pro Facultate Horticulturae-t, ugyanabban az évben a Maros Megyei Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Igazgatóság Kiválósági oklevelet adományozott neki. 2015-ben a Magyar Érdemrend tisztikeresztjével tüntették ki, az EME Gróf Mikó Imre-emléklappal és plakettel ismerte el munkásságát, 2019-ben a Szent István Egyetem díszdoktora lett, ugyanakkor a Sapientia EMTE tiszteletbeli professzori címet adományozott neki.

Búcsúzik tőle a szakma, a Sapientia egyetem, a kertész-mérnöki tanszék, a családtaggá vált kollégák, a barátok, az a 757 erdélyi magyar egyetemi hallgató, akiknek az életére hatással volt, akiket „megfertőzött” az erdélyi táj tisztelével, szeretetével. Búcsúznak tőle a dülök, a lejtők, a talaj... Emberi tartása, egyenes gerince, konok kitartása, szakmai bölcsessége, humorral fűszerezett intelligenciája példaértékű marad mindazoknak, akik ismerték, tisztelték és akiket életre szóló batyuval vertezt fel, nemcsak tudással, hanem életszemlélettel is.

A Sapientia – Erdélyi Magyar Tudományegyetem Marosvásárhelyi Kara Kertész-mérnöki Tanszékének nevében dr. Fazakas Csaba egyetemi adjunktus, volt tanszékvezető és Balog Adalbert professzor, rektorhelyettes

Érdemösztöndíj gyenge tanulóknak is

Októberben több mint 461.700 diák részesült érdemösztöndíjban és több mint 738.800 szociális ösztöndíjban – közölte szerdán a megyei tanfelügyelőségek adatai alapján az oktatási minisztérium.

Ezek szerint az érdemösztöndíjak 82,78 százalékát a 8-as és 10-es közötti tanulmányi átlagú, 52,55 százalékát pedig a 9-es és 10-es közötti tanulmányi átlagú diákok kapták. Jutott az érdemösztöndíjból a gyengébb tanulóknak is: 8,74 százalékukat 5 és 7,99 közötti, 1,84 százalékukat pedig 5-ös alatti tanulmányi átlagú iskolások kapták.

Közleményében az oktatási minisztérium felhívta a figyelmet arra, hogy az októberben folyósított összesen több mint 1.289.000 ösztöndíj mindössze 0,66 százalékát kapták 5-ös alatti tanulmányi átlagú diákok.

Összehasonlításképpen a tárca közölte azt is, hogy az előző tanévben több mint 260.500 érdemösztöndíjat, 389.490 szociális ösztöndíjat és több mint 92.000 tanulmányi ösztöndíjat kaptak a romániai iskolások.

Ettől a tanévtől az egyes osztályok diákjainak 30 százaléka részesül érdemösztöndíjban, az éves tanulmányi átlaguk/felvételi átlaguk szerinti csökkenő sorrendben.

A minisztérium szerint az újítás bevezetésének az egyéni tanulás és a konstruktív verseny ösztönzése volt a célja.

Szemponthoz volt ezek mellett a társadalmi különbségek csökkentése, valamint a tanulók országos tanulmányi átlagának a javítása, figyelembe véve az eltérő tanulási körülményeket.

A minisztérium közölte, hogy „a gyermek érdekének és a méltányosság elvének figyelembevételével” megvizsgálják az ösztöndíjak odaítélésének módszertanát javító javaslatokat.

Ettől a tanévtől az érdemösztöndíj 450 lej, a szociális ösztöndíj pedig 300 lej havonta. (Agerpres)

Készpénzfizetési korlátozások léptek életbe

Adóügyi változások

November elsejétől az IT-ágazat alkalmazottai is fizetnek jövedelemadót, az építőiparban, az élelmiszeriparban és a mezőgazdaságban dolgozók pedig már nem mentesülnek az egészségügyi szolgáltatási járulék kifizetésé alól.

Ezeket az előírásokat a deficit-csökkentő intézkedésekről szóló törvény tartalmazza, amelyet parlament előtti felelősségvállalással fogadtatott el a kormány. A jogszabályt múlt héten hirdette ki Klaus Iohannis államfő, és pénteken jelent meg a Hivatalos Közlönyben.

Előírásai szerint az IT-ágazatban a bruttó 10.000 lejnél nagyobb fizetésű alkalmazottaknak jövedelemadót kell fizetniük, de mentesülnek a második nyugdíjpillérhez való hozzájárulás alól. Ha továbbra is fizetni szeretnék a hozzájárulást, ezt kérvényezniük kell.

Az építőiparban, az élelmiszeriparban és a mezőgazdaságban dolgozók már nem mentesülnek az egészségügyi szolgáltatási és a munkaerőpiaci járulék kifizetésé alól.

A kormány ugyanakkor november elsejétől megemelte a minimál-

bért ezekben az ágazatokban. A Ciolacu-kabinet korábbi közleménye szerint az építőiparban 4582 lej, az élelmiszeriparban és a mezőgazdaságban pedig 3436 lej lesz a bruttó minimálbér.

Az intézkedésre a kormány szerint azért volt szükség, hogy ne csökkenjen az alkalmazottak fizetése ezekben az ágazatokban az egészségügyi szolgáltatási járulék visszavezetése után.

Szintén november elsejétől készpénzfizetési korlátozások léptek hatályba. Ezek szerint a jogi személyek és természetes személyek közötti bevételek és kifizetések napi felső határa 5000 lej személyenként. Emellett a jogi személyek pénztárában lévő készpénzösszeg a nap végén nem haladhatja meg az 50.000 lejt. Két természetes személy között naponta legfeljebb 10.000 lejes készpénzfizetés történhet.

Az előírások megsértéséért az összeghatáron felüli készpénzfizetés 25 százalékának megfelelő bírság jár.

A bizonyos termékek héájának (TVA-jának) megemelésére, illetve a bankok és nagyvállalatok különadóra vonatkozó rendelkezések 2024. január elsején lépnek hatályba. (Agerpres)

Igen, régóta kíváncsi vagyok és mérges. A történész a történethez, a riporter a riporthoz, az újságolvasó a hírhez nevet kíván. Fejeket, ha úgy tetszik.

Régóta bosszant, hogy egy-egy híradásban a leglényegesebb, a tettért való felelősség névbetűkre zsugorodik, homályosul, távolodik el.

Példamondat: F. A. vagy Q. W. lelökte a Mount Everestől sógorának bizalmas belső serpáját, aki addig házhoz szállította a frissen csapolt nepáli/tibeti lámasort. Tettenék okát még vizsgálja a hegyi vadászok Yetti-vadász különítménye. Mondjuk, eddig a hír, az infó, a tudósítás. De ki az a marha? Ki az a kegyetlen állat, aki lelöki a világ legmagasabb csúcsáról a hűséges hús sörök felhordóját? Személyiségi jogait védi

Kíváncsi vagyok a nevekre

a vak vagy süket törvény. A serpa neve meg sem jelenik, csak helyi nepáli/tibeti lapok gyászrovátában. Mondjuk úgy, hogy „tragikus hirtelenséggel”. Na ehhez keress összefüggést a bünténnyel.

Aztán a hír elsikkad, más szenzáció tolul a hírforrások névtagadó ajkára, és amikor évek múlva valaki össze akarja állítani a Himalája bűnügyi krónikáját, akkor keresgelhet napokig a híradások tömegében. Az infósvatagban. Nem találva, a bűn-üldöző szervek irattárához fordul. Közlik vele, hogy a nevek száz évre titkosítva vannak. Nincs hozzáférés. Hajtépés, kisebb dühöngés. A himpellér, pernahajder, gázoló, drogfutár, briganti, marta-

lóc, útonálló, vérengző neve titok marad, személyisége akkora védelmet kap, amekkorát csak az áll-szemérem és annak törvényhozói biztosítanak neki paragrafusok-

Csütörtöki kimenő

– Sebestyén Mihály rovata –

kal, kiteleekkel, jogi csürcsavararal.

Mindez onnan ötlött csütörtöki agyemenembe, hogy egyik portálon olvasom, hogy drog és mákony hatására egy ámokfutó – nagy-menő kereskedelmi kényúr, élvhajhász kalmárlélek – menekülni próbált a közlekedérendéselt járórkocsija elől, miközben elsodort,

megrongált gépkocsikat, elkaszált fákat, tereptárgyakat, a megengedettnél többszörösen túltengő sebességgel vitorlázott árkon-bokron át, míg végül a kies Fürst-telep állította meg rohanásában, a halálos kergetőzésben. Neve nincs, csak kezdőbetűi, vélhetően azok sem a valódiak, ugyanis az újságíró nem kíván a törvényszéken kikötni, hosszas és költséges rágalmozási perben alperesként veszíteni. Mert az egészséges, kikezdetetlen, jóbecsű személyiség a legfontosabb, akkor is, ha bűnismétlő a felperes. Holott, ha az üzleti nagymenő nevével közölni lehetne, akkor mindegyik büntetés mellett az erkölcsi lenullázódás, az üzletében

okozott veszteség, a rossz hírnév, a hitelrontás, a lehetséges üzletfelek idegenkedése tőle legalább akkora hátrányokat okozna, amekkorát ő kavart. Károkozásért erkölcsi, üzleti kár. Megérdemelten, teszem hozzá.

Igy viszont marad a névtelen szenzáció, találgatások, aztán elül a dolog, mert más himpellérek, csirkefogók, köztörvényesek, pernahajdere, sikkasztók, sebességőrültek kerülnek fel a közhir táblájára, ismét csak névvédelemmel. A kezdőbetűk jótékony árnyékában. Fénykép és arc nélkül.

Képzelnék el, a Hezbollah áldozatainak neve nyilvános. A hóhéroké és a terroristáké nem. Még kezdőbetű sem jár nekik. Pedig a régi rómaiak is tudták, hogy nomen est omen (A név maga az ember). A gazé is.

HARMÓNIA

Egészség – életmód – otthon

Szerkesztette: Bodolai Gyöngyi

Betegség, orvosok, orvoslás a magyar irodalomban (23.)

Legenda és halhatatlanság – Ady Endre

Kiss Zsuzsánna

Orvosért kiáltva

„Ady a magyarság legkínzóbb, döntésre leginkább váró problémáit fogalmazta meg. Rátapintott sebeinkre, orvosért kiáltva könyörtelenül kitakarta azokat. [...] az addigi versszerző gyakorlathoz képest szinte már szemérmetlen feltárulkozása az olvasó legbensőbb, majdhogynem lélekgyógyászai azonosulását teszi lehetővé az olvasottakkal” (Nemeskürty István: *Diák, írj magyar éneket*. Budapest, 1985, 2. kötet, 661.). Az elmúlás, a magányosság és a legyőzöttség megsemmisítő érzését általános érvénnyel, petőfisi szerepversben is ki tudja fejezni:

„Roggyant a lábam, süppedt a mellem,
Itt az ideje, össze kell esnem.” (Ének a porban)

Petőfihez képest azonban Ady „üldözöttnékné” érzi magát, nem tudja maga mögött az érte lelkesülő biztosságot kínáló tömegét, híveit a távoli jövőben sejtí (Nemeskürty 1985, 664.). Így fejezi ki kora válságát, illetve nemzete tragikus száguldását a végzetes válság felé. Hiszen kordivat a veszendőség érzése és a mindenben való kételkedés, a nézetek anarchiája. A kortárs írók nem jellemnek, nem a kort elevenítik meg, nem gyönyörködtenetni vagy szórakoztatni akarnak, hanem „problémákat akarnak felvetni és megoldani” (Szerb Antal: *Magyar irodalomtörténet*, Budapest, Magvető, hatodik kiadás, 467.) az egymásnak feszülő (régi és új, radikális és konzervatív stb.) világnézetek anarchiájában. Ady halálfélelem és önmarcangolás dimenzióiban fejezi ki a szerelmet, egyén és közösség viszonyát, a pénz rabságát, az élet és az emberi értékek viszonylagosságát a válásának keserű tapasztalatát, istenélményét, a magyar múlthoz, jelenhez és jövőhöz való viszonyulását. A halál és a betegség minden rossznak jelképe lesz költészetében:

Napjaim: koldus, Télbe-hulló,
Csöndes, elszánt betegek... (Télbe-hulló ember vágya)

A halál: apró vérfolt,
Egy rosszul járó óra (A menekülő élet)

Gyógyítani akaró mitológia

Verseinek nyugtalanságában mintha egyéni betegsége és az ország hanyatlása egyszerre teljesednék ki:

Szívemet a puszkatus zúzta,
Szememet ezer rémség nyúzta,
Néma dzsin ült büszke torkomon
S agyamat a Téboly ütötte. (Ember az embertelenségben, 1916. szeptember)

Az „eltévedt lovas”, „a Holnap hőse”, az „új vizek hajója” sajátosan sebfeltépő és az egészet nézve gyógyítani akaró mitológiát teremt, hogy a nemzet önismeretét, „a föld alvó lelkét” (A magyar ugaron), apadó életét ébresztgesse. Egyes verseiben a majdani József Attilát előlegezi, amint a „Gyár-marta, szép, sovány, bús alvó” proletár horpadt mellét, kiálló vállát, zúzos arcát festi, aki „Mosolyog szent, nehéz álmában”: a nagyváros tüdőbetegének álmát ecseteli:

„Tiszta ágyat és tiszta asszonyt
Álmodik s vígan fölkapag,
Kicsit több bért, egy jó tál ételt,

Székely Aladár portré-fényképe Ady Endréről, 1908.

Foltatlan ruhát, tisztességet
S emberibb szavakat.
Kevesebb vért a köhögésnél
És a munkánál több erőt
S hogy ne kellesen megjelenni
Legalább tíz-húsz esztendőig
Az Úr színe előtt.” (Álmodik a nyomor)

Pokoljáró költészet

Amint Kosztolányi Dezső jegyezte meg, Ady „csikorgó foggal, zokogva kiabálta egész életében, minden dalában: *Itt élned, halnod kell!*” (Figaro 1919. február 5-i száma)

„Más, egészen más lett volna az életem, ha nem csap bele a lues bombája” – írta egyik levelében az öccsének. És talán másként tájékozódott volna a kusza nemzetközi és magyar társadalmi-politikai jelenségek között is. Pokoljáró költészetével mindezzel együtt páratlan kincsünk, és semmihez sem foghatóan szolgálja a magunk (akár gyógyulások) revízióját.

Domy Béla doktorsága című novellájában az orvosokról nagy tisztelettel és derűsebb jövő felé tekintő bölcseséggel így ír Ady:

„Közöttük is sok a szegény, kényszerű, az Életnek kergetett, hitetlen és éhes ember, de a mesterségük maga: emberi piszkokat lesúroló szépség. Az orvosok sokkal inkább a halhatatlanság kiméráinak lovagjai és rabjai, mint a fetis-papok, de bennük, általuk indul el a nagy lehetőség, hogy majd talán jövő-valamikor, egyszer nem beteg hal meg beteg élet után az ember, de mikor egészségesen túlélte a földi kaphatóságokkal.” (idézi dr. Czeizel Endre: *A magyar költő-géniuszok sorsa*. Budapest, Galenus kiadó, 213.)

A Nyugat folyóirat megalapítását (1908. január 1.) követően 1908 márciusában Juhász Gyula Nagyváradra utazott, hogy ott létrehozzák a Holnap irodalmi társaságot (Ady, Babits, Balázs Béla, Dutka Ákos, Juhász Gyula, Emőd Tamás, Miklós Jutka alapító ta-

gokkal). Mintha már a Holnap antológia számára írta volna Ady *A Holnap elébe* című versciklusát (1907). E versciklusában az *Egy jövőre váró karácsony* című versében kétszer bukkan fel a „sápadt orvos” alakja. A sápadt orvos alakja egyszerre utal a fakuló örömmünnepre, Jézusra a világ örvénylésében – és a költőt „fogyó ereje növekvő lázában” kínzó, akkor még gyógyíthatatlan nemi baj latin nevére (Treponema pallidum). A sápadt orvos „valaki a régi-ekből”, egy „szorongva szóló vendég”, a régi karácsonyok szelleme, akivel szemben az új ünnep hevében „bámulva és vidáman / És kacagva” a költő éneke egyszerre készül élni: „Hiszen én még sohse éltem”, és egyszerre vergődik „hörögve”: elkergeti küszöbéről a régi évek pogány ünnepeit, „hörögve” ismeri fel, hogy „Hiszen én meg se születtem, / Karácsony van, száll az angyal.” A bámulatosan jól szerkesztett vers záróképe: a költői én az elmulasztott

egészség és az elmulasztott ünnepek miatt egyedül „a nagy, szomorú házbán / Zsoltárokat énekelve / Hajnalig” várja az angyalt – hogy talán a múltba fakuló sápadt orvos mögül egyszer csak az „áldott orvos” lépjen elő, hogy az egészséges élet áramába kösse vissza a hitehagyottan elárvult és megtépzott embert, aki reménytelenül eseng a Tisztaság után.

Körösfői-Kriesch Aladár: A halál az ember nyomában. Tusrajz, 1905.

Mint „fölföldobott kő”

„A vérző magyarság volt az a kollektivitás, ahová Ady betegen hazatalált” (Szerb Antal: *Magyar irodalomtörténet*, hatodik kiadás, 495.). Betegen is világosan látta „bús akaratlan, kicsi” országának mulasztásait, vétkeit, értékeit és közelgő nagy baját; mindezzel azonosulva írhatta:

„Van csömöröm, nagy irtózásom
S egy beteg, fonnyadt derekam.
Utolszor meghajlok előtted,
Földhöz vágom a poharam.
Uram, én megadom magam.”

(Az ősz Kaján)

Mint „fölföldobott kő” „példás alakban” „százszor is” kész volt szemébe mondani nemzetének az igazat – de nála bússabb és szerelmesebben senki nem volt kész „fajánk takarója” lenni (A *fajtam takarója*). Kosztolányi írta Adyról, hogy haláltusájához közeledve „csak a morfium említésére mosolyodott el hálisan és melegen”. És amikor „a vad, iszonyú altató, a halál” elragadta a Holnap hőjét, a minden műfajban remekműveket ontó pályatárs így gyászolt:

„Ha valaki sohase látja őt, és csak a költeményei után képzelet el, akkor is szükségképpen csak ilyen lehetett, a fantáziában is, dióbarna szemű, hatalmas fürtű, barnás arcbőrű, egész mivoltán a szenvedély és szenvedés titkával. Halála előtt két hónappal szomorúan mutatta lábszárait, melyek vékonyak és finomak voltak, akár egy négyéves gyermekéi, de a feje akkor is hatalmasan trónolt a testén, a szeme akkor is valami barbár tüzzel lángolt. Majdnem külön életet élt ez a szép oroszlánfej, mely életében, de most halálában különösen hasonlított Beethoven fejéhez. [...] A koporsón ezüst betűkkel ez áll: *Ady Endre, élt 41 évet*. Ami itt befejeződött, az gyors és tragikus volt. De ami itt kezdődik, az hosszú, nagyon hosszú. Olyan hosszú, mint a legenda és a halhatatlanság” (Kosztolányi Dezső a Pesti Napló 1919. január 29-i számában).

Asszony a volánánál

Egy külön világ, amit szeretni kell

Finom vonásaival, szőke hajával első pillantásra olyan törekenynek látszik, hogy aki nem ismeri, nem feltételezné róla, hogy 40 tonnás tehergépkocsit vezet belföldön és Európa országútjain. A mezőbándi Szabó Márta Tünde jó ízléssel berendezett, elegáns lakásukban gondos feleség és édesanya, aki ottjártamkor ízletes almás süteménnyel kínál. A beszélgetés végén elárulja, hogy szabad estéin naplót ír életükről.

Bodolai Gyöngyi

– *Mi volt az előzménye annak, hogy ezt a férfias szakmát választottad? Milyenek egy kamionvezető asszony munka- és pihenőnapjai?* – ezekre a kérdésekre szeretnék választ kapni, amikor leülünk beszélgetni. Érdeklődésemre elmondja, hogy Mezőbándon nőtt fel, édesanyja háztartásbeli, édesapja teherautósófor.

– Már kisgyermek koromban odaültem édesapám ölébe, aki később már hagyta, hogy vezessem a nagy kocsit, innen ered a szakma iránti érdeklődésem és szeretetem. Mezőbándon végeztem a középiskolát matematika-informatika szakon. Édesanyám biztatott, hogy tanuljak tovább, de nem vonzott a tanulás, jobban szerettem dolgozni, és hamar férjhez mentem. A párom, aki szintén bándi, kisgyermek kora óta gépkocsivezetőnek készült, sofőriskolát végzett, és már a katonaságnál is teherautót vezetett. Ő igazi szakképzett gépkocsivezető, de ma már elég, ha az ember érettségi után megszerzi a hajtási jogosítványt. Ezt követően a teherfuvarozásra, áruszállításra is jogosítvány szükséges, ez néhány hónapos tanfolyamot jelent, ami elméletből és gyakorlatból tett vizsgával végződik.

– *Mi volt az első munkahelyed? Megbízta benned kezdetől fogva?*

– Miután férjhez mentem, két fiunk született, és amikor már önállóak lettek, akkor döntöttem el, hogy én is kamionsófor leszek, hogy a férjemet segítsen, mellette legyenek. Korábban hetekig távol voltunk egymástól. Úgy éreztem, hogy közelebb hoz bennünket, ha vezetés közben is együtt vagyunk, és ráadásul azt a munkát végzem, amit szeretek. Idén ősszel volt kilenc éve annak, hogy belekezdtem. Marosvásárhely környéki vállalkozónál dolgozunk, és egymást váltva 40 tonnás kamiont vezetünk. A férjem első perctől kezdve megbízott bennem, én úgy érzem, hogy a főnökeink hasonlóképpen.

– *Honnan hova és mit szállítotok?*

– Élelmiszereken kívül mindent. Az utunk többnyire Marosvásárhely környékéről, Kolozs, Brassó megyéből indul. Ritkán messzebbre is. Külföldön leginkább Németországba szállítunk árut, azonkívül Belgiumba, Hollandiába, Csehországba, Lengyelországba, Magyarországra.

– *Ki rakja fel és rakja le az árut?*

– Legtöbbször a cégek alkalmazottai pakolják meg a kamiont, akiknek ez a feladatuk. A mi felelőségünk a biztonságos szállítás, hogy megfelelésképpen legyen rögzítve az áru, és ne mozdulhasson el, ne sérüljön meg az út során. Amikor többféle árut veszünk fel több helyről, arra kell ügyelni, hogy ne lépjük túl a megengedett súlyt. Minden alkalommal ki kell nyitni a ponyvát, leszedni a léceket, kibontani a kötést, megrakáskor pedig a fordítottját mi kell elvégezzük. Sajnos többször előfordult, hogy amíg pihentünk, négy-öt helyen végigvágta a ponyvát, hogy meglessék, mit szállítunk, és megsértették az árut, amit a

megrendelő már nem tudott felhasználni. Ha útközben bármilyen kellemetlenség történik, értesítjük a főnökeinket.

– *Az ilyen eseteket hogy lehet kivédeni?*

– Nagyon figyelmesnek kell lenni.

– *Volt-e gondotok a migránsok miatt?*

– 2015 előtt, egy alkalommal, amikor megérkeztünk Belgiumba a cég udvarára, ahova

én vezetek Vásárhelytől egészen a határig, ami négy, négy és fél óra, majd átveszi a férjem. Amikor lefekszem, a fáradtságtól úgy elalszom, hogy nem érzek, nem hallok semmit. Soha nincs szükségem feketekávéra, kólára, energiaitalokra.

– *Milyen márkájú kocsival jártok?*

– Mercedesszel.

– *Milyen érzés a többtonnás kocsit éjszaka vezetni?*

– Bár nagyon fárasztó, megszoktam, hogy jobban oda kell figyelni. Vezetni érzésből kell, ami idővel alakul ki. A kamion kormányánál tudni kell, hogy ha alacsonyabban van megpakolva a kocsi, könnyebben lehet kanyarodni vele, a magas rakomány nagyobb óvatosságot igényel, hogy ne billenjen a kocsi.

– *Volt-e balesetek?*

– Hála istennek nem. A férjem akárhányszor új autót kapott, mindig rendkívül féltette, mégis valahol megkarcolta, volt egy kis koccanás, de nagyobb baj nem történt. Büszkén mondhatom, hogy a kilenc év alatt én egy autót sem „ütöttem meg”. A kamion ablakából, mert magasan van, nagyon jó a kilátás, én azt is látom, amit a személyautók vezetői nem láthatnak, és a hirtelen fékezéseket el lehet kerülni. A férjemtől nagyon sok hasznos dolgot tanultam az elővigyázatos és gazdaságos vezetésről.

Beszélgetés közben érkezik a nagyobbik gyermek, aki 23 éves, előzékeny kedves, szép szál fiú. A kisebbik 20 éves, és jelenleg Németországban dolgozik.

– *Kamiont vezetni egyik sem akar?*

– Lehet, hogy azért nem, mert úgy nőttek fel, hogy az apjuk szinte csak vendég volt itthon. Akkoriban Temesváron dolgozott, ahol annyi volt a munka, hogy csak néha tudott hazajönni. A nagyobbik először keréskedett, jelenleg víz-gáz szerelőként dolgozik. Jól keres, és biztos jövőt jelent a mestersége, de én azt szerettem volna, ha folytatja a tanulást. A kisebbik mondja néha, hogy ő leteszi a vizsgát nagyautóra, és elmegy vezetni, de a bátyja példáját követve, a líceum elvégzése után egy időre ő is Németországba ment dolgozni. Bár részben azért vállaltam munkát, hogy egyetemi tanulmányaik költségeit fedezzem, továbbtanulni egyikük sem akar.

– *De legalább megtanulnak németül.*

– Sajnos nem fog rajtuk az idegen nyelv.

– *Külföldön hogyan lehet anélkül boldogulni?*

– Legtöbbször Németországba megyünk, ahol a férjem az alapdolgozat és a számokat, ami egy felrakáshoz, lerakáshoz szükséges, el tudja mondani németül. Ugyanezt a minimális szókincset én tudom angolul, de többet nem, pedig nyelvtanfolyamra is jártam.

– *Hogyan értekeztek, ha megállít a rendőr?*

– A külföldi kamionok vezetőihez a rendőrök általában angolul szólnak, kivéve a német rendfenntartókat. El tudják magyarázni, hogy miben tévedtünk, és kérik az autót, valamint a személyes iratainkat. Ha a rendőr ellenőrizte, és én szépen mosolyogva angolul megkérdem, hogy minden rendben van-e, a férjem szerint sokszor csak miattam üsszük meg. Egyszer egy cseh rendőr hercegnőnek nevezett, és elnézte, hogy a megengedett 80 helyett hosszú ideig kilencvenes sebességgel vezettem.

– *Kell-e gyakran bírságot fizetni?*

– Az osztrákoknál van a legtöbb ellenőrzés. Ha veszélyes árut viszünk, messziről „kiszúrják” a kis narancssárga táblát, és nagyon részletesen ellenőrzik a rakományunkat. Ha akarnak, mindig találunk valami apróságot, ha mást nem, például azt, hogy az egyik autógumi egy kicsit el van kopva és hasonlókat. Kell legyen mindkettőnknek külön felszerelése egy nagy dobozban, amiben mindenünk benne van: szemvíz, kesztyű, gumicsizma, fólia stb., hogy cselekedni tudjunk, ha egy veszélyes áru szivárogni kezd. A teendőkről külön vizsgáznunk kellett, hogy veszélyes árut szállíthassunk.

– *Annyi ország útjait járva hogyan tájékozódtok?*

– Általában a GPS-t (helymeghatározó rendszer) használjuk, de a férjem jól tájékozódik anélkül is, nagyon jól ismeri a német utakat. Én odamegyek, ahova a GPS visz. Egyszer egyedül jöttem haza Németországból, ami azt bizonyítja, hogy ha rászorulok, egyedül is meg tudom oldani. De mivel ebben nagyon jó a társam, ha együtt vagyunk, ezt a feladatot ráhagyom. Gyorsrajtásért vannak nagy bírságok, és volt egy olyan decemberünk, hogy amit kétheti munkáért kaptam, bírságra fizettem az osztrákoknál.

(Folytatás a 8. oldalon)

az árut szállítottuk, a férjem észrevette, hogy mozog a raktér, ahonnan körülbelül heten leszöktek, és mire a rendőrség jött, elszaladtak.

– *Hogyan vezethettek váltásban?*

– 21 óra a munkaidő programunk, amiben benne van a vezetés, rakodás, tankolás. Utána kötelező a kilencórás pihenés.

– *Nőként mekkora a teherbíróképesség?*

– Az igazság az, hogy én nagyon bírom a vezetésket. (Kérdés, hogy meddig fogja bírni a szervezetem.) Még azokon a napokon is, amikor este útnak indulunk, reggel 5.40-kor kelek, a fiamnak meleg reggelit készítek, tíz órait csomagolok, és elmegy munkába. Utána végzem a napi tennivalókat: bevásárolok, mosok, főzök, majd délután csomagolok, és este megyünk a munkába. Egy éve gyorsfuvar hordunk, amivel este kell elindulni, és másnap kora délutánra odaérni, mert a megszabott órában kell lerakni az árut. Általában

A léleképítés buktatói (6.)

Fejünkben mi vagyunk az úr

A lelki egészségünket egyik leginkább veszélyeztető, kialakítását nehezítő, egyensúlyunkat könnyen felborító tulajdonságunk a rágódás, mely rendszerint kéz a kézben jár az aggodással.

A két lelki jelenség látszatra szinonima, de a valóságban nem azok. Ha próbáljuk helyesen értelmezni, akkor azt látjuk, hogy a múlton rágódunk, és a jövőért aggódunk, bár szokás, illetve bizonyos esetekben lehetséges azonos értelemben használni őket.

Albert Ildikó szakpszichológus

Rokon bennük, hogy mindkettő a szorongáson alapul, aztán azt fenntartja és növeli, amitől végül még feszültebb (szorongóbb) lesz az egyén, szorongása pedig fokozódik, ez még több aggodást és/vagy rágódást okoz, és így tovább a végtelenségig, azaz ördögi kört alkot, amely betegséggé – kényszeressé – fajulhat, esetleg, némelykor, valamely betegség – depresszió – egyik tüneteként jelenik meg.

A rágódás, mint mondtuk, a múltra vonatkozik, azokra a dolgokra, amiket megtettünk vagy meg kellett volna tennünk, konfliktusokról, replikákról vagy azok hiányáról, a rosszul használt vagy elszalasztott lehetőségekről szól, vagy arról, amit annak tartunk, és büntudattal, önváddal, lelkiismeret-furdalással, szégyenérzettel, elégedetlenséggel meg hasonlókkal jár. A rágódó képes évekre, de akár évtizedekre visszamenőleg újra és újra elővenni az öt ért vélt vagy valós igazságtalanságokat, traumákat, kényelmetlen történeteket, sérelmeket, és azon tépelődni, miért mondta a fia, a férje, a szomszédja azt, vagy miért maradt árván, miért hagyták el, ő miért ment vagy nem ment ide meg oda, és mi lett volna, ha... Mint ahogyan rágódhatunk azon is, hogy vajon megtettünk-e mindent a beteg, aztán elhunyt szereteteinkért, jól mondtuk-e, megfelelően reagáltunk-e, adtunk-e, vagy miért nem kaptunk annyit, amennyit szerettünk, netán megérdemeltünk volna. Mint ahogyan hajlamosak vagyunk le-

ragadni a veszteségeinknél, a sértéseknél, bántásoknál, naponta elvakarva, újra és újra feltépve a (talán már gyógyuló, a nem eléggé) vérző lelki sebeinket. Ez csak néhány hirtelen előkapott példa arra, mi mindenben vagyunk képesek rágódni, aztán mindenki kiegészítheti őket saját tapasztalatai alapján. Mert mindannyiunknak vannak néha rövidebb-hosszabb rágódó időszakaink. A mindennapok velejárája (ha nem vagyunk személyiségzavaros emberek, akik sosem kételkednek abban, amit tesznek, sosem tartanak kritikus önvizsgálatot), hogy néha elégedetlenek vagyunk azzal, ahogyan reagáltunk, vagy ahogyan a dolgok velünk történtek, illetve kérdéseink merülnek fel a múlttal a kapcsolatban. Ez természetes, és minden rendben is van, ha képesek vagyunk megtalálni a válaszainkat, vagy akár azok nélkül túllépni rajtuk, és a tanulságokat vinni tovább.

A valóság elutasítása

A baj ott kezdődik, amikor a jelenség állandósul, és képtelenek vagyunk kilépni belőle, illetve sokszor újabb meg újabb elmúlt eseményeket, gesztusokat, szavakat felidé-

zünk és magunk előtt görgetünk, tele szorongással, feszültséggel, nem kevés fájdalommal, rosszkedvvel, mérgezve nemcsak magunkat, hanem előbb-utóbb a közvetlen környezetünket is.

A rágódó, különös módon, egy evidenciát hagy figyelmen kívül. Sőt, néha meg is hökkent, ha erre figyelmezteti, mondjuk, a szakember. Nevezetesen, hogy a múltat nem lehet megváltoztatni. Aztán ugyanilyen kételkedően reagál egy másik alapigazságra, ami orvosolhatná a rágódást, az önmarcangolást és következményeit: *amin nem tudunk változtatni, azt el kell fogadnunk.*

A legfurcsább az, hogy mikor szembesítjük a rágódót ezzel a lényegében egyetlen és nem is ördögös módszerrel, amivel kiléphet az önmaga gerjesztette lelki vajúdsából, azt kérdezi, hogyan teheti ezt meg?

Sokat gondolkoztam azon, vajon miért van bennünk ez a hajlam (vagy csak lehetőség, amit aztán túlhajtuk) arra, hogy lera-gadjunk annál, ami elmúlt. Az első, ami szembeötlő, hogy nem a jó dolgokon rágódunk. A negatívakat öklendezzük vissza néha hatványozottan. Igen, szokták írni, mondani, hogy ez a negatív gondolkodás átka. De talán valami más is közrejátszik. Ismerjük azt a lényegében irreális, de mégis élénken megélt érzésünket, valójában illúzióinkat, hogy amivel foglalkozunk, az még létezik. Márpedig ami létezik, az még másképp is történhet. A gyászreakciónál is megjelenő tagadásról, a valóság elutasításáról lehet szó, talán megspékelve a mágikus gondolkodással, amely, tudjuk, nem csak a kisgyerekek sajátja, hanem gyakran megmarad egyesek, sokak élete végéig. Hogy ez jó vagy rossz, hogy kinek jó vagy sem, az megint egy másik, bonyolult kérdés. Tény, hogy magában hordozza a megváltoztathatóság illúzióját, és ez a vélekedő lélekegnek végtelenül jól jön. Mert valószínűleg ott moccog benne, hogy igaz ugyan, hogy nem tudtam jól replikázni, hogy elhagytak, megaláztak, nem voltam képes kiállni magamért, csúnyán bántak velem, örökre eltávozott a kedves, de talán, ha most már tudom, mit kellett volna mondanom, hogyan tarthattam volna meg, vághattam volna vissza, esetleg, mégis, mégsem...? Nyilván, semmi sem lesz jobb, nem tűnik el, de attól talán értelmezhető ilyen összefüggésben, mi tartja fenn a rágódást, akkor is, ha az rosszat okoz. Persze teljes egészében tudatalatti ér-

zésekről, vágyakról, reményekről van szó, amikkel ha szembesítenénk a rágódót, elutasítanánk.

Uralni, ami a lelkemben történik

A rágódás és szorongás ördögi körét megszakíthatjuk, ha tudatosítjuk, hogy megváltoztathatatlannal dolgokkal foglalkozunk, és fölösleges ezek felöklendezése, el kell fogadni őket, mert semmit sem tehetünk. Csak rosszat magunknak. Ráadásul, még ezek után is, ahhoz, hogy változtassunk a gondolkodásunkon és a rágódásainkon, még valami fontosat fel kell ismernünk. Azt, hogy a *saját fejünkben* – gondolkodásomban, lelkemben, magatartásomban – *én vagyok az úr*. Ami azt jelenti, hogy arra gondolok, olyasmikkel foglalkozom, azt teszem, amit én jónak látok. Képes vagyok uralni mindazt, ami a lelkemben történik. Rendkívül fontos igazság ez, ami nagyon örömteli felfedezés vagy tudás lehet(ne), ugyanakkor roppant felelősség, és újabb kérdések, kétségek gyökere is. Mert ha én vagyok, ill. kellene legyek az úr a gondolataimban, akkor ez miért nem sikerül? Ez is az aggodalmaskodó és rágódó ember hozzáállása: ahelyett, hogy örülne annak, hogy felfedezte, az ő kezében az irányítás, amit ezután meg kell tanulnia és gyakorolnia kell, azon akad el, hogy akkor ezt miért nem így csinálja most?! Számára nem a lehetőség a fontos, amit végre felismert vagy felismerni vél, hanem a múlton való kérdőzés, azaz, hogy ezt miért nem tette eddig? Szerencsére annak felismerése, hogy képesek, képeseknek kell lenniük önmaguk, lelkük képpen tartására, sokaknak revelációszerű megvilágosodást jelent, ami már önmagában elindítja őket az úton, amivel lassan (!) megszüntetik, helyettesítik a múlt eseményein való kérdőzést, az önmarcangolást.

A kettő együtt – azaz annak tudatosítása, hogy amin nem tudunk változtatni, azt el kell fogadnunk, és hogy fejünkben mi vagyunk az úr – csodákra képes. Ha ezt kiegészítjük a már említett másik fontos kapaszkodóval – éljünk a jelenben –, és megtanuljuk letenni vagy helyettesíteni a jelenben zajló eseményekkel, érzésekkel, tevékenységekkel, esetleg tervekkel, fontos gondolatokkal a felmerülő régmúlt dolgokat, akkor sikeresen járjuk önmagunk irányításának vagy ennek a kialakításának a göröngyös, de szép és hasznos útját.

A piros mint az új őszi klasszikus

Casoni Szálasi Ibolya

A pirosról, mint az átmeneti periódus egyik fő divatszínéről, nemrég már beszéltünk.

Az utóbbi időben azt tapasztalhattuk, hogy divatszínként szinte mindig jelen van a kínálat palettáján, így ez a már lassan klasszikussá váló szín idén az őszi szezon is uralni fogja. A másik kedvenc, a szürke mellett kitűnően kombinálható mind az élénk, vibráló változata, mind a többi, mélyebb vörös árnyalatok is.

Mint tudjuk, a piros nem egy könnyed szín, ami minden formában elfogadható lehet, viszont harsány elevenségét könnyen megszelídíthetik a füstös bordók, a mustáros és aranylő barnák, illetve a szürke és khaki árnyalatok.

Ugyanakkor nagyon jól mutat egy kevés vörös részlet a fekete-fehér szettek kiegészítőjeként, melyeknek letisztult eleganciáját izgalmas szintre emeli.

Végül, szinte hihetetlen, de kiderült, hogy a piros az egyik legjobban variálható divatszín ősszel.

Az átmeneti időszakban sokan szavaznak a legjobban variálható egyszerűbb, FARMERES öltözékekre.

Hogy a szoknya-pulóver, nadrag-garbo jól bevált együttese ne váljanak unalmassá, a vibráló piros erejével feldobhatjuk az egyszerű szetteket.

Elsőre elég nehéznek tűnik el-

képzelni, hogy a piros monokróm és kéttónusú öltözékben, tehát NAGY FELÜLETEN sem okvetlenül mindig hivalkodó.

Mivel még kis felületeken is képes dominánssá válni, ha több ruhadarabon jelenik meg, választunk letisztult, egyszerű szabású darabokat, mint a most éppen divatos egyenes kabátok, szögletes vállú blézerek. Az egyenes szabású szoknyák pedig képesek ellensúlyozni a vörös élénkségét.

Idén divatos a piros minden árnyalata, a narancsostól a tompa téglavörösön át a mélyebb bordóig. Ezek a tónusok nagyon jól találnak a RETRÓ HATÁSÚ trendekhez múltidéző hangulatukkal.

A barna és a cseresznyepiros nagyon jól illik egymáshoz, de a szürke, khaki, okker vagy a narancssárga is hasonlóan viselkedik a pirossal társítva.

Az is divatos, ha a vörös az anyagok mintázatában bukkan fel, ugyanígy a kiegészítőkből sem hiányozhatnak ezek a vibráló árnyalatok.

Mint tudjuk, a legpraktikusabbak a KLASSZIKUS SZETTEK, melyek könnyen beilleszthetők és variálhatók, bármi is legyen a divat.

Az egyik ilyen trend a tengerészstílus, mely könnyen társítható mind a piros árnyalataival, mind a narancssárgával.

Egy másik klasszikus elem a kosztüm, főleg, ha tweedanyagból készült, elbírja a piros színt, ha a szabása egyszerű, letisztult, ugyan-

olyan divatos a szürkével társítva.

A semleges tónusú összeállításokat mindig sikeresen fel lehet dobni piros KIEGÉSZÍTŐKKEL (cipők, táskák).

Még érdekesebb, ha a blúzok, pólók, pulóverek mintázatából is ránc kacsint a lábbeli piros színe.

Nemcsak a most divatos Mary Jane-topánok és körömcipők lehetnek pirosak, hanem a retikülök és divatos shopper táskák is a vörös árnyalataiban pompáznak.

Egy másik divattrükk: ha nem a cipő, akkor a zokni vagy a harisnya lesz olyan vörös árnyalatú, mint az együttes valamelyik része.

Egy másik divatos színpáros a lila és az élénkpiros egymás mellé helyezése.

De ha a két tónust összekeverjük, a BORDÓ színt kapjuk, mely az idei őszi hónapokban is ugyanolyan divatos.

A selymes felületű és bőrhatású anyagokon drámai hatást keltenek a FÁRADTVÖRÖSEK és a

BORDÓ tónusok, melyek még a kötött darabokat is elegánsabbá teszik, főleg, ha feketével kombináljuk őket.

Örülünk ennek a gazdag, élénk színskálának, ugyanis jól feldobják a szetteket a borongós, őszi időszakban is.

Egy külön világ, amit szeretni kell

(Folytatás a 6. oldalról)

– **Megéri tehergépkocsit vezetni?**

– Ez egy külön világ, amit szeretni kell. Van benne pénz, de hamar el is lehet veszíteni. Régen élénkebb volt az áruszállítás, többet dolgoztunk és kerestünk, de a járvány után kevesebb a fuvar. A főnkünk viszont nagyon megértő, a problémákat sikerül közösen megoldani. Amióta mindketten vezetünk, az a fontos, hogy minden hétvégére itthon legyünk. Látjuk a gyermekeinket, mosok, főzök, takarítok. Vasárnaponként pedig elmegyünk a templomba. Abból, amit kerestünk, sikerült felújítani a házat és az udvart. A férjem mindig hazahozta a fizetését, én nem költöttem semmiségekre, így be tudtuk osztani a keresetünket.

– **Hogyan szórakoztok?**

– Télen sízni, nyáron kirándulni, fűrőhelyekre járunk itthon és külföldre is. Nagy élmény volt, amikor a családdal meglátogattuk Kanadában a lánytestvéremet és az ott élő rokonokat. Itthon a családi barátokkal rendezvényekre megyünk, amelyeket mi szervezünk vagy támogatásában részt veszünk.

– **Milyen álmaid, vágyaid vannak?**

– Nincsenek nagy álmaim, a gyermekeink jövője a legfontosabb, hogy nekik segíthessek, amiben tudok. Mindig arra biztatom őket, hogy jobbak legyenek, többet valósítsanak meg, mint mi. Ami engem illet, szeretek motorozni, és ha jó az idő, néha megengedem magamnak.

A motorbiciklin félretereszek mindent, mert kikapcsol, felszabadít, feltölt, pihenést jelent számomra. Vannak barátaink, akikkel elmegyünk hosszabb motoros túrákra például a Transzfogarásra, a Transalpinára vagy Csíksomlyóra. Egyébként a házimunkának soha nincs vége. Amíg nem vezettem, az udvart is én rendeztem sziklakerttel, halastóval együtt. Most a fiúk is besegítenek fűvet vágni, a tujákat megformázni. Bár a kinti munkákat jobban szeretem, ahogy férjhez jöttem, a családomért mindent megtettem. Amíg kicsik voltak a fiúk, kirándulni, cirkuszba, ahova csak lehetett, elvittem őket. Téli estéken társasoztunk, nyáron kint az udvaron tollaslabdázunk. Sok a családi barátunk, akikkel bizonyos alkalmankor összejövünk. Ma este is kerti partira vagyunk meghíva.

2000 óta naplót vezetek. A napi dolgokat néhány mondatban leírom. Ez megnyugtató. Van úgy, hogy egy hétre visszamenőleg kell pótolnom, de megteszem. Ha beleolvasok a régi eseményekbe, nagyon érdekesnek találom. Olyan kicsi betűkkel írok, hogy a férjem és a fiam is mondogatják, hogy mire megöregedek, nem fogom tudni kiolvasni a saját írásomat – árulja el a titkot nevetve Szabó Márta, és itt a hosszúra nyúlt beszélgetés végén meg is álnk.

Amikor kikísér, és búcsúzáskor visszanezdek, lilába olvadó narancsárga láthatár előtt bontakozik ki a sötétségből egy érdekes, nem mindennapi asszony portréja.

A dehumanizálódott halál

Halottak napján közelebb kerül hozzánk életünknek ez a titokzatos, megfjejtethetlen vége, amikor családtagjaink, szeretteink eltávoztak közülünk. De nem úgy, mint például ötven, száz évvel ezelőtt, amikor idős emberek, súlyos betegek otthon haltak meg családtagjaik körében. Vidéken a tisztaszobában ravatalozták fel és búcsúztatták az elmenőt. Halottak napján talán az is felrémlik bennünk, hogy a tanatólogusok szerint hagyományoktól megfosztott világunkban „dehumanizálódott a halál. Elfelejtettük a jó haldoklás művészetét, azt a tudást, amely néhány generációval ezelőtt még családról családra öröklődött” – olvashatjuk a témáról Sharleen Lucas Hogyan halunk meg? című írásában (Czárán Judit fordítása), amit Szendi Gábor közölt Tények és tévhitek című hírlevelében. Ebből idézünk a következőkben is.

„Őseinkkel ellentétben, akik a halottaikkal való törődést megtisztelő, szent kötelességüknek tekintették, mi szakemberekre – ápolókra és halottkézművekre – bizzuk szeretteink testét, miután meghaltak. A modern orvostudomány meghosszabbította az életünket, de egyes szakértők szerint ennek vannak lelket pusztító mellékhatásai. Féltünk a haláltól, próbálunk nem venni róla tudomást, a gyógyíthatatlan betegségeinket túlkezeljük, és mikor a halál végül mégis bekopogtat, általában nem vagyunk rá felkészülve.

Sokan úgy gondolnak a halálra, mint ami az ellentéte mindennek, ami jó az életben, mint egy rossz fináléra vagy egy titokzatos függönyre, amely a felvonás közepén lehull.

Pedig a bizonyítékok azt mutatják, hogy a test ezt másképp látja. Sok palliatív ellátási szakértő állítja, hogy az öregség vagy valamilyen gyógyíthatatlan betegség miatt természetes módon haldokló test tudja, miként kell békésen vagy akár eufórikus módon meghalni.

Ritka kivételektől eltekintve a halál utolsó szakasza nem olyan fájdalmas és felzaklató élmény a haldoklónak, mint a szeretteinek, akik ezt végignézik. Meglehető, abszurdnak tűnik, hogy tanuljunk meg bízni a test természetes haldoklási folyamatában, a szakemberek mégis azt állítják, hogy az elfogadás segíthet megbékélni a közelgő halállal.

Egy aktív haldokló beteg rehidratálása a túlkezelés egyik formája lehet, mivel nem gyógyítja meg a betegségét, viszont fokozhatja benne a szorongást. Amikor a szervek működése leáll, azok nem képesek többé megfelelően feldolgozni a folyadékot, így az beszívárog a tüdőbe és a szövetekbe. A visszafordíthatatlanul haldokló szervezet valószínűleg tisztában van ezzel, ezért lecsendesíti a szomjúság és az éhség kellemetlen érzéseit – írja élelátó cikkében Rebecca Gagne-Henderson palliatív ellátási szakértő. Amikor a haldoklási folyamat részeként a szervezet lemond a táplálkozásról és a folyadékpótlásról, bonyolult fiziológiai események

ami jó az életben, mint egy rossz fináléra vagy egy titokzatos függönyre, amely a felvonás közepén lehull.

Pedig a bizonyítékok azt mutatják, hogy a test ezt másképp látja. Sok palliatív ellátási szakértő állítja, hogy az öregség vagy valamilyen gyógyíthatatlan betegség miatt természetes módon haldokló test tudja, miként kell békésen vagy akár eufórikus módon meghalni.

Ritka kivételektől eltekintve a halál utolsó szakasza nem olyan fájdalmas és felzaklató élmény a haldoklónak, mint a szeretteinek, akik ezt végignézik. Meglehető, abszurdnak tűnik, hogy tanuljunk meg bízni a test természetes haldoklási folyamatában, a szakemberek mégis azt állítják, hogy az elfogadás segíthet megbékélni a közelgő halállal.

Egy aktív haldokló beteg rehidratálása a túlkezelés egyik formája lehet, mivel nem gyógyítja meg a betegségét, viszont fokozhatja benne a szorongást. Amikor a szervek működése leáll, azok nem képesek többé megfelelően feldolgozni a folyadékot, így az beszívárog a tüdőbe és a szövetekbe. A visszafordíthatatlanul haldokló szervezet valószínűleg tisztában van ezzel, ezért lecsendesíti a szomjúság és az éhség kellemetlen érzéseit – írja élelátó cikkében Rebecca Gagne-Henderson palliatív ellátási szakértő. Amikor a haldoklási folyamat részeként a szervezet lemond a táplálkozásról és a folyadékpótlásról, bonyolult fiziológiai események

kaszkádját indítja el, amelyek olyan neurotranszmittereket szabadítanak fel, mint az endorfin, az oxitocin és a szerotonin. Ezek a kémiai hírvivők a szenvedés helyett a haldokló komfortérzetét növelik, esetleg még eufóriát is kiváltanak.

Ha hiszünk benne, hogy a test tudja, hogyan lesz a haldoklás méltóságtejes, az minden érintett számára békésebbé teheti az elkerülhetetlen véget.

Amikor szerettünk légzése zihálóvá, szabálytalanná válik, vagy hörögni kezd, gondoljunk arra, hogy ez teljesen normális, ahogy egyre gyengül. Mivel a garatreflexe már nem működik, az így keletkező váladék már nem okoz kellemetlenséget neki.

Ha a szeretett személy annak ellenére nyugósnek vagy izgatottnak tűnik, hogy mindent megtettünk a kényelme érdekében, gondoljunk arra, hogy valószínűleg most vajdudja át magát a halálba. Ilyenkor ne féljünk közel menni hozzá, fogjuk meg a kezét, és beszéljünk hozzá. Mivel a hallás az utolsó érzékszervünk, amit elveszítünk, a szavaink nagy valószínűséggel eljutnak hozzá.

Ha a haldokló olyasvalakihez beszél, aki nyilvánvalóan nincs jelen, akkor bizonyára vigasztaló álmokat idéz fel halott szeretteiről, ha pedig hirtelen sokkoló energiakitörést tapasztalunk nála, akkor ne feledjük, hogy ez is az ő gyönyörű és titokzatos utolsó útjának a része. És hogy mi mindennek tanúi lehetünk, ajándék, amelyet meg kell becsülni.”

	1.	IDEGEN IRÉN	MAGUK DOLGOZÓ (MOZDONY)	MEZTELEN MŰALKOTÁS	NÉMET SZEMÉLY-NÉVMÁS	KÉNYELMES GYALOGLÁS	FÉL TÍZ! MAGASAN TARTÓ	FÜLLEL ÉRZÉKEL	A VOLGÁBA ÖMLIK	LÓBIZTATÓ SZÓ	SÉMI NÉP	AZONBAN, ELLENBEN AROMA	MILLIÓ JELENTÉSŰ ELŐTAG	ÉLETRE UTALÓ ELŐTAG	JOGVITA
Hasdrubal szavait idézzük a rejtvény fősoraiban Titus Livius A római nép története című művéből.	R									GY					R
FÁBA VÉS			TORTA-TÖLTÉK SZINTÉN				...KUROSAVA (FILMES) NŐI NÉV (JAN. 19.)					ÍRORSZÁG IR NEVE FÉRFINÉV (NOV. 5.)			
FELSŐ TÁRSAD. RÉTEG SZÁMSZERŰ TÉNY				MÁGNESÉGI EGYSÉG OSZTRÁK RÉGIÓ				BARÁT (SPANYOL) KÖNYVET HASZNÁL						KILO (RÖV.) ÉLES HANGON KIABÁL	
2.	M	KIABÁLGATÓ	RÉCEFÉLE MADÁR (LAT) FELNÖTTEK ISKOLÁJA	LEL ÁLLOMÁSI JÁRDA				USA ELNÖKE VOLT NÉV (LATIN)						VASATLANI HÁZHELY	
SZÁRMAZÁS				LU DOLF SZÁMA CSOMAGOL		FELVIGYÁZÓ AZ ARZÉN VEGYJELE		HOLLAND AUTÓJEL SŰRŰ BOKROS HELY			ÜRES TÉRI OMSZK KISEBBIK FOLYÓJA		ALAP-SZÁMUNK BÁRÁNYHANG		
MONA... (GIOCONDA)			ZENÉS DRÁMA ELŐTAG: KEVÉS				ELEVE (LAT) MŰVÉSZET-TÖRTÉNÉS (NÓRA)					ÁLMO S ANYJA AZON A MÁSIK HELYEN			
SZÁMSORSJÁTÉK			SVÁJCI VÁROS KORALLSZIGET				BECÉZETT NAGYANYA NŐI NÉV (AUG. 31.)						TÉVESEN JEGYEZ BLAZÍRT		
MENNYEI			BŰNHÓDIK PASCAL (RÖV.)			TROMBITÁS BANDA BANKBETÉTI					TEHÉNHANG KIPLING KÍGYÓJA		CZUCZOR ÁLNEVE PARTSZAKASZI		
MOZOGNI KEZDI! A HÁZBA			NAGY KÍGYÓFÉLE DISZNÓ ÉTELE		IDEGEN ÁRON SZAPORODIK A HAL					BELGRÁDI PALOTA VASÚTI PÁLÉYA				EZENI BARÁNYA MEGYEI HELYSÉG	
		BIFLÁZ TOJÁS (NÉMET)		ÚTNAK ERESZT NŐI NÉV (FEBR. 26.)				TÁBORI LAKÁS DÉL-AMER. TÁNC						ÉPÜLET-ASZTALOS MÁ S NÉVEN	CS
FÖLD JELENTÉSŰ ELŐTAG			MINIPAJTA SZINTÉN NE	ELEKTRONVOLT (RÖV.) EMEZ PÁRJA		IGEVÉGZŐDÉS LEHET FEKETE-T. FÉLSZIGET		TE ÉS Ő FOLYADÉK			PÁRTI KÉZZEL FOG		A RONTÁS ISTENNŐJE JUTTAT		
ERDÉLYI KÖLTŐ (JENŐ) FELTÉVE			HALÁSZCSÓNÁK MÉHCSAPAT				LENT (RÉG) EGY (ANGOL)				FÖLD-FELSZÍN EGY (OLASZ)				
		KÁLYHA SÜTŐJE A TETEJÉRE		ELŐTAG: KICSI PARIPA				MAGAM TANGENS (RÖV.)		AZ ARANY VEGYJELE BENT BENTI!		RÓMAI 501 TOVA		ÜTNI KEZDI! CÉGFÉLE (RÖV.)	
PRÉDIKÁLNI KEZDI!			... ALDA (SZÍNÉSZ) NÉVELŐ		KÉZZEL JELEZ NITROGÉN VEGYJELE			SZÍVESEN (NÉMET) FÉLFA!				ANGYAL-RANG BELÁTI			
L.N.J.	J														IS

Oktober 26-i rejtvényünk megfejtése: **A padló túlzott mennyiségű alkohol fogyasztása után észlelhető épületem.**

Nem kerülhető ki a környezetvédelmi engedélyeztetés

(Folytatás az 1. oldalról)

Előzmények

A terveket a rendszerváltás előtt készítették, 1987-től finanszírozzák a gátépítést, 1989-ben hozták létre az építőttelepet és a kolóniákat, 1991-ben fogtak hozzá a munkához. Két kolónián közel ezer munkás dolgozott a völgy megtisztításán – 50 hektár erdőt irtottak ki –, 65 méter magas gátat emeltek (a tervek szerint ez 105 méter lett volna), illetve nyolc patakot egybefogó – a vízváltások alatt összesen 16 km hosszú – alagutat fúrtak (sz. m.: 22 km-t terveztek), megépítettek Ratosnya határában (Borzíán) az áramfejlesztő egységet és egy transzformátor-állomást. A munkálatokkal időnként leálltak, ugyanis többször cserélt gazdát a létesítmény: tartozott már az energetikai, az ipari és a környezetvédelmi minisztérium hatáskörébe, illetve sokáig finanszírozás nélkül maradt az építkezés. A beruházás fő kivitelezője, a Hidroelectrica Rt. a katasztrófális szerződések miatt 2012–2016 között felszámolás alá került. Az átszervezés után a gazdasági egység vezetőtanácsa úgy döntött, hogy 2016–2020 között 1,2 milliárd eurót fektet be a be nem fejezett létesítményekbe. Eddig a ratosnyai gát megépítésébe mintegy 200 millió eurót fektettek be. Az áramfejlesztő egység évente 35,2 megawatt áramot termelne. A gátnak árvízvédelmi szerepe is lenne, illetve innen szabályozhatják a Maros Ratosnya alatti szakaszának vízhozamát. Az eredeti elképzelés szerint egy fővezetékkel keresztül innen látták volna el Marosvásárhelyt ivóvízzel. Tekintettel arra, hogy az EU zöldgyezyemnyébe foglaltak alapján 2030-ig az 1990-

es értékekhez viszonyítva 40%-kal csökkenteni kell a tagországok szén-dioxid-kibocsátását, ehhez a karbonalapú energiaforrásokat más, környezetkímélővel helyettesítenék, újra szóba került az elkezdett vízi eróművek befejezése. Nemcsak a ratosnyai, hanem más három hasonló eróművet (az egyik a Zsil völgyében van) fejeznék be az elkövetkező időszakban. A Hidroelectrica Rt. tervei szerint kb. 5 millió euró kell ahhoz, hogy a jelenlegi 65 méteres gát mögött felgyűjtsék a mintegy 10 millió köbméter vizet, és ezzel elindítsák a termelést az áramfejlesztő egységnél. A következő lépésben patakokból is elvezetnék a vizet az áramfejlesztőhöz, és ha szükséges, újabb 40 méterrel emelnék meg a gátat, így elérnék az eredetileg tervezett magasságot.

Politikai nyomásgyakorlás

Dumitrița Gliga képviselő több társával együtt tavaly benyújtott egy törvénytervezetet, amelyben sürgetik a ratosnyai vízi erómű 33 évvel ezelőtt elkezdett, 90%-ban elvégzett munkálatainak befejezését. Mint említettük, különböző okok miatt hosszabb-rövidebb időre leálltak a munkálatokkal, továbbá tisztázni kellett a majdani vízgyűjtő által elfoglalt terület tulajdonjogát. Közben a tervezett vízgyűjtő felületét a táj biodiverzitása miatt Natura 2000 természetvédelmi területté nyilvánították. Sikerült a terület tulajdonjogát tisztázni és kártérítést fizetni a tulajdonosoknak, az erdőirtásra is meghirdették a versenytárgyalást, azonban a környezetvédők leállították a munkálatokat. A WWF Románia (Természetvédelmi Világalap) szerint a tervezett gát a természeti sokfélesé-

get (biodiverzitást) óvó három Natura 2000 természetvédelmi területet – a Kelemen-Görgényi-havasok, a Felső-Maros-szoros és a Kelemen-havasok –, továbbá hét olyan patakot – Ratosnya, Bisztra, Kis- és Nagy-Galonya, Visa, Fenyő (Brad), Ilva – érint, amelyek az Európában védett fajnak nyilvánított dunai galóca élőhelyei. A környezetvédelmi szervezet szerint nemcsak az igen értékes halfaj ivóhelyét veszélyezteti a beruházás, hanem a jelenlegi alacsony vízhozamok miatt gyakorlatilag eltűnne a Kis- és Nagy-Galonya, a Visa, a Tihu, az Ilva, a Brad és a Bisztra-patak. Az alacsony víz-állás miatt a galócák nem tudnak felúszni az ivóhelyükre, a gyakori, özvívviszerű esőzések felkavarják a vizet, a sáros hordalék pedig ki-mossa az ikrákat, így komoly veszély fenyegeti a védetté nyilvánított halat. A Hidroelectrica Rt. 1990-ben kapta meg a mindössze kétoldalas környezetvédelmi engedélyt, amelynek alapján hozzáfogott a munkálatokhoz. Ebben nem szerepeltek környezetkímélő feltételek. A gát területét az időközben megváltozott környezetvédelmi feltételek szerint a biodiverzitás megőrzéséért 2007-ben nyilvánították természetvédelmi területté. Azóta az új feltételeknek megfelelően újabb engedélyt kellett volna kiváltani, de ezt elmulasztották.

Amint arról már írtunk, az újabb környezetvédelmi engedélyt (acord de mediu) tavaly februárban kérte a Hidroelectrica a Környezetvédelmi Ügynökségtől; többek között azt, hogy 171 hektár területet vegyenek ki végleg az erdészeti alaptól; ebből 138 hektárt kellene kiirtani, ugyanis ennyi kerül víz alá, miután feltöltik a területet. Az említett te-

rületet 1990-ben már megtisztították, azonban 33 éve nem történt semmi, így a természet visszavette a területet, ma egy fiatal erdő áll a tó tervezett medrében.

Várják a környezeti hatástanulmányt

A képviselőnk kezdeményezésére megszületett a 2022/175-ös kormányrendelet, amely kilenc más hasonló energetikai létesítménnyel együtt a ratosnyai gátat is fontos közérdekű objektumnak (obiectiv de interes public major) nyilvánította, ezért a legutóbbi alkotmánybíró-sági döntés alapján erre hivatkozva jelentette ki, hogy emiatt nincs szükség környezetvédelmi engedélyre.

Ștefănescu Dănuț, a Maros Megyei Környezetvédelmi Felügyelő-ség főfelügyelőjének nyugdíjazását követően a hatáskörét Cristina Pui vette át, aki korábban az engedélyezési osztály vezetője volt, és napirenden volt a ratosnyai gát ügyével. Lapunknak elmondta, valóban létezik egy 1990-ben kibocsátott környezetvédelmi engedély, azonban azóta egyrészt a kitakarított terület helyére erdő nőtt, másrészt változtak a környezetvédelmi törvények, jogszabályok, amelyek jóval szigorúbbak, mint a rendszerváltást követő időszakban. (Sz. m.: Azóta Románia az Európai Unió tagja lett, és számos jogszabályt, így a környezetvédelemre vonatkozókat is az unió elvárásaihoz kellett igazítani.) A Hidroelectrica Rt. által tavaly benyújtott környezetvédelmi engedélyeztetési kérvényre az ügynökség a jelenleg érvényben levő jogszabályoknak megfelelően hatástanulmányt kért, amelyet szakmai argumentumokkal kell alátámasztani. A Hidroelectrica Rt. a szakmi-

nisztérium által engedélyezett (akkreditált) cégek által fel kell mérje a terület környezeti sokféleségét, és el kell készítenie a hatástanulmányt, amelyet közvitára kell bocsátani. A közvitát a dokumentáció elkészítését követően 30 napon belül kell megszervezni. Ezután figyelembe kell venni a vitán elhangzottakat, amelyekkel ki kell egészíteni a tanulmányokat. A környezetvédelmi engedély mellett még számos más hatóság is jóvá kell hagyja az erdőirtást, többek között a természetvédelmi területekért felelős országos ügynökség, a Kelemen Nemzeti Park igazgatósága, és amennyiben a tanulmányból kiderül, hogy valamilyen kiemelt fontosságú életteret (habitate naturale prioritare) negatívan érint a munkálat, akkor a környezetvédelmi minisztériumon keresztül az Európai Bizottságot is értesíteni kell, illetve az uniós hatóságnak is véleményeznie kell majd a beavatkozást.

A képviselő asszony már tett kísérletet arra, hogy környezeti hatástanulmány nélkül lehessen elkezdni a munkálatokat, ez az ügy tavaly is elakadt. Cristina Pui megerősítette, hogy a fontos közérdekű objektum esetében nem lehet folytatni a munkálatokat környezetvédelmi engedély nélkül, a tanulmányoknak tartalmazniuk kell azokat az intézkedéseket, amelyekkel megőrizhető a biodiverzitás és fenntartható a minimális környezeti károsodás. Az engedélyeztetési folyamat több hónapig is elhúzódhat. A jelenlegi helyzetben a Maros megyei ügynökségen várják azokat a tanulmányokat, amelyeknek alapján elkezdhetik az engedélyeztetést. A labda a Hidroelectrica Rt. térfelén van – tethjük hozzá.

Börtönbüntetést is kaphat az agresszív kutya tulajdonosa

Gondatlanságból elkövetett testi sértésért bíróság elé állították azt a sepsiszentgyörgyi személyt, akinek a kutyái tavaly súlyosan megsebesítettek egy 10 éves kislányt – tájékoztatót szerdán a sepsiszentgyörgyi ügyészség.

A közlemény szerint a gyerek az iskolából tért haza 2022. február 15-én délután, amikor rátámadt egy kutyafalka a Farm (Fermei) utcában. A kislány a végtagjain, a mellkasán, a hasán és a fülén is harapás okozta sérüléseket és agyrázkódást is szenvedett. Az ügyészek szerint az 55-60 napon túl gyógyuló sérülések az életét is veszélyeztették.

A kutya tulajdonosát az incidens után őrizetbe vették, majd házi őrizetbe került. Később a Kovászna megyei törvényszék elrendelte a szabadlábra helyezését, hatósági felügyelet alatt. A vádlottat október végén állították bíróság elé – közölte az ügyészség.

A vádirat szerint a férfi veszélyes vagy agresszív kutyának minősített állatok tulajdonosaként nem gondoskodott arról, hogy azok ne támadhassanak emberekre. Így tavaly február 15-én megengedte az ebeknek, hogy szájkosár és poráz nélkül kijussanak az utcára, ahol rátámadtak a gyerekre.

A harci kutyaként is tartott veszélyes ebek több országban tiltólistára kerültek. Kedden ismertetett határozatában a brit kormány megtiltotta az amerikai bully kutyafajta XL változatának tenyésztését és forgalmazását, miután az elmúlt években több halálos áldozata volt ilyen kutyák emberek elleni támadásainak – olvasható az MTI tudósításában.

A brit környezetvédelmi, élelmiszer- és vidékfejlesztési minisztérium által közzétett kormányhatározat szerint 2024. február 1-jétől büncselekménynek minősül az ilyen kutyák beszerzése Angliában és Walesben, hacsak a tulajdonos valamilyen oknál fogva nem kap felmentést a tilalom alól.

Idén december 31-étől tilos lesz eladni, a szabadban elhagyni, tenyészteni vagy ajándékba adni, illetve poráz és szájkosár nélkül sétáltatni amerikai bully XL kutyákat.

Azokat a példányokat, amelyek január 31-ig nem

töltik be első életévüket, 2024. december 31-ig ivartalanítani kell, az idősebb kutyákat jövő június 30-ig kell alávetni ennek az eljárásnak.

Szeptemberben és októberben két férfi, tavalyelőtt egy tízéves fiú halt meg, miután amerikai bully XL kutyák támadtak rájuk. Más hasonló kutyatámadásokban többben – köztük gyerekek – súlyosan megsérültek.

Szakértők szerint a zömök, igen erőteljes testfelépítésű kutyafajtát az Egyesült Államokban tenyésztették ki az 1980-as években, alapvetően az amerikai pitbull terrier és az amerikai Staffordshire terrier keresztezésével. A felnőtt példányok testsúlya meghaladhatja a 60 kilogrammot.

Rishi Sunak brit miniszterelnök nemrégiben jelezte, hogy a kormány a kutyafajta tenyésztésének és forgalmazásának tilalmára készül. A brit kormány állami állatorvosi szolgálata ugyanakkor hangsúlyozta, hogy a már tulajdonosoknál lévő példányokat nem kobozzák el a hatóságok, de a kutyákat be kell jegyeztetni. (hírösszefoglaló)

Vasútállomásokat zárt be a fogyasztóvédelem

Embertelen állapotok

Ideiglenesen bezárta a csíkszentdomokosi, a csíkszentsimoni, a maroshévízi és a tusnádfürdői vasútállomást a Hargita megyei fogyasztóvédelmi felügyelőség a létesítményekben tapasztalt rendelkezések miatt.

Az intézmény szerdai közleménye szerint felügyelőik októberben a vasúti közlekedésre vonatkozó jogszabályok betartását ellenőrizték a megyében, és szabálytalanságokat állapítottak meg a négy vasútállomáson.

A felügyelőség tájékoztatása szerint az ellenőrzések során feltárt fontosabb szabálytalanságok közé tartozott, hogy a vasútállomások illemhelyein nem voltak megfelelő higiéniai feltételek, a várótermeket nem fertőtlenítették és nem újították fel, nem voltak világítótestek, nem volt fűtés, törött székek és nedves, penészes falak fogadták az utasokat.

Mindezek mellett ezek az állomások nem rendelkeztek a Román Vasúti Hatóság érvényes engedélyvel.

A fenti szabálytalanságok miatt a fogyasztóvédelmi felügyelők a hiányosságok kiküszöböléséig bezárták a csíkszentdomokosi, a csíkszentsimoni, a maroshévízi és a tusnádfürdői vasútállomást, és kiszabtak tíz bírságot is 57 ezer lej értékben.

Közleményében a fogyasztóvédelem emlékeztetett arra, hogy korábban idén már bezárt ideiglenesen három Hargita megyei vasútállomást hasonló szabálytalanságok miatt. (Agerpres)

Hatalmas lehetőséget szalasztottak el

Bálint Zsombor

Mindössze három-négy percig vezetett a Kolozsvári U a marosvásárhelyi városi sportklub elleni női kosárlabdabajnoki mérkőzésen, ám ezt a legfontosabb pillanatokban, a mérkőzés végén tette. A vendégek győzelme valójában papírfirma eredmény, ám a hazai csapat hatalmas lehetőséget szalasztott el, hiszen az első negyedben váratlanul nagy előnnyel indított.

Nem várt lendülettel kezdte a Kolozsvári U elleni találkozót a CSM, amely 22 pontos előnyre tett szert az első tíz percben. A legnagyobb különbség 26 pont is volt, a negyedet azonban a kolozsváriak két kosara zárta. A házigazda csapat elsősorban a távoli dobásaira alapozott, amelyek váratlanul jó arányban hullottak gyűrűbe. Ardelean, Cortez és Sólyom szinte nem tudtak hibázni, 8/10-es triplamutatóval indítottak.

Női kosárlabdában azonban innen is ki lehet kapni. A vendégek már a második negyedben megkezdtek a felzárkózást, nagyszünetre az előny a felére, 11 pontra olvadt, a harmadik negyed közepére pedig egyetlen pontra. Ekkor egy kicsit összeszedte magát a hazai csapat, és ismét elhúzott tíz pontra három újabb hárompontossal, az utolsó szünetben pedig öt ponttal vezetett.

A záró tíz percben kétségbeesetten próbált valamennyit megőrizni az előnyéből a CSM, ám az ellenfél a mérkőzésen először öt perccel a vége előtt átvette a vezetést. Kétszer még sikerült fordítani, mindkétszer Sólyom révén, Kelemen triplája után azonban végérvényesen az U került előnybe.

A statisztikai adatok arról is árulkodnak, hogy miért. Noha a CSM 56%-kal dobott távolról, az ellenfélnek a 40% és csupán 3 hárompontos is elég volt mezőnyből, mert 72 próbálkozása volt a marosvásárhelyiek 61 do-

Jegyzőkönyv

Női kosárlabda Nemzeti Liga, 2. forduló: Marosvásárhelyi CSM – Kolozsvári U 77:81 (34-12, 13-24, 15-21, 15-24).

Marosvásárhely, Simon László sportcsarnok, 200 néző. Vezette: Mihai Dumitrașcu (Pitești), Ștefan Atomulesei (Brassó), Diana Oprea (Brassó). Ellenőr: Radu Bucerzan (Temesvár).

Marosvásárhelyi CSM: Ardelean 23 pont (3), Sólyom 18 (4), Cortez 15 (5), Plavițu 12 (2), Bobar 7, Domokos 2, Czimbalmos, Ciciovan, Feiseș. Kispadon: Brefelean, Coval, Axintie.

Kolozsvári U: Pavel 20 pont, Pană 18, Kelemen 13 (1), Kovács 11 (1), Uiuu 11 (1), Ljubinec 8. Kispadon: David, Faragó, Bota, Popovici, Pricop, Horváth.

básával szemben. A különbség abból adódik, hogy 44 (ebből 19 támadó) lepattanót szereztek, szemben a CSM csupán 31 lepattanójával. Továbbá a vásárhelyieknek 19 eladott labdjuk volt az U 13-ával szemben. Ezek az adatok pedig az első negyed végén még (amikor a CSM vezetett) kiegyensúlyozottak voltak...

Mondhatnánk, a rövid kispad sem segített, hiszen a cserejátékosok mindössze 2 pontot szereztek. Azonban ez az érv sem állja meg a helyét, hiszen az ellenfél csupán hat kosarassal játszott a végig a meccset.

Eredményjelző

Női kosárlabda Nemzeti Liga, 2. forduló: Sepsiszentgyörgyi Seps SIC – CSM Târgoviște 90:50, Marosvásárhelyi CSM – Kolozsvári U 77:81, Aradi FCC Baschet UAV – Bukaresti Rapid 69:64, Brassói TVB CSU Olimpia – Konstancai CSM CSU 65:71.

A szombaton esedékes 3. fordulóban a marosvásárhelyi csapat a Bukaresti Rapid otthonába látogat.

Fotó: Nagy Tibor

Európai focikörkép

* **Angol Premier Liga, 10. forduló:** Bournemouth – Burnley 2-1, Arsenal – Sheffield United 5-0, Aston Villa – Luton 3-1, Brighton & Hove Albion – Fulham 1-1, Chelsea – Brentford 0-2, Crystal Palace – Tottenham 1-2, Liverpool – Nottingham Forest 3-0, Manchester United – Manchester City 0-3, West Ham United – Everton 0-1, Wolverhampton – Newcastle United 2-2. **Az élcsoport:** 1. Tottenham 26 pont, 2. Arsenal 24 (23-8), 3. Manchester City 24 (22-7).

* **Spanyol La Liga, 11. forduló:** Athletic Bilbao – Valencia 2-2, Atlético Madrid – Alavés 2-1, Betis – Osasuna 2-1, FC Barcelona – Real Madrid 1-2, Cádiz – Sevilla 2-2, Girona – Celta Vigo 1-0, Granada – Villarreal 2-3, Rayo Vallecano – Real Sociedad 2-2, Mallorca – Getafe 0-0, Almería – Las Palmas 1-2. **Az élcsoport:** 1. Real Madrid 28 pont/11 mérkőzés (23-8), 2. Girona 28/11 (25-13), 3. Atlético Madrid 25/10.

* **Serie A, 10. forduló:** Cagliari – Frosinone 4-3, Empoli – Atalanta 0-3, Genoa – Salernitana 1-0, Inter – AS Roma 1-0, Juventus – Hellas Verona 1-0, Lazio – Fiorentina 1-0, Lecce – Torino 0-1, Monza – Udinese 1-1, Napoli – AC Milan 2-2, Sassuolo – Bologna 1-1. **Az élcsoport:** 1. Inter 25 pont, 2. Juventus 23, 3. AC Milan 22.

* **Német Bundesliga, 9. forduló:** Bayern München – Darmstadt 8-0, RB Lipsce – 1. FC Köln 6-0, Bayer Leverkusen – Freiburg 2-1, Eintracht Frankfurt – Borussia Dortmund 3-3, Mönchengladbach – Heidenheim 2-1, Werder Bréma – Union Berlin 2-0, Bochum – Mainz 2-2, Augsburg – Wolfsburg 3-2, VfB Stuttgart – Hoffenheim 2-3. **Az élcsoport:** 1. Bayer Leverkusen 25 pont, 2. Bayern München 23, 3. VfB Stuttgart 21.

* **Francia Ligue 1, 10. forduló:** Metz – Le Havre 0-0, Montpellier HSC – Toulouse 3-0, Lille – AS Monaco 2-0, Lens – Nantes 4-0, Brest – Paris St. Germain 2-3, Reims – Lorient 1-0, Stade Rennes – Strasbourg 1-1, Clermont – Nice 0-1. **Az élcsoport:** 1. Nice 22 pont, 2. Paris St. Germain 21, 3. AS Monaco 20.

Megyei labdarúgóbajnoki eredmények

* **4. liga, II. értékszoport, 8. forduló:** Nyáradkarácson – Bátos 5-0, Gernyeszeg – Gerendkeresztúr 3-1, Kerelőszentpál – Görgénysoákna 2-6, Alsóidecs – Mezőzáh 2-0, Mezőpagozca – Mezőgerebenes 0-2, Hadrév – Mezőceked 3-0. **Az élcsoport:** 1. Görgénysoákna 22 pont, 2. Nyáradkarácson 17 (29-5), 3. Mezőgerebenes 17 (19-4).

* **5. liga, 8. forduló:** Nyáradmagyaros – Cintos 4-2, Désfalva – Somosd 1-3, Egreștő – Harangláb 3-4, Harasztkerék – Sáromberke 5-2, Csittszentiván – Magyarsáros 6-2, Nyáradgálfalva – Jedd 2-4. **Az élcsoport:** 1. Somosd 21 pont/7 mérkőzés, 2. Jedd 17/8, 3. Csittszentiván 16/6.

Egy beharangozott kudarc – kiesett a Seps OSK a kupából

Nem védheti meg címét a zsinórban kétszeres Románia-kupa-győztes Seps OSK labdarúgócsapata, miután – noha a csoportkörből hátravan még egy forduló – biztosan nem jut tovább a negyeddöntőbe. A kudarcot gyakorlatilag beharangozta az utóbbi két hónap gyalázatosan gyenge teljesítménye, hiszen a csapat játékanak minősége a legutóbbi két bajnoki meccsen sem javult, a némi szerencséjével megszerzett győzelmek ellenére. Azt azonban a szurkolók rémálmaikban

Jegyzőkönyv

Labdarúgó Románia-kupa, A csoport: Vajdahunyadi Corvinul 1921 – Sepsiszentgyörgyi Seps OSK 1-0 (0-0).

Vajdahunyad, Michael Klein stadion. Vezette: Robert Avram (Pitești) – Florin Puchianu (Ulmi), Cristian Ilincă (Craiova). Tartalék: Dan Buzărnescu (Craiova). Ellenőr: Robert Dumitru (Sepsiszentgyörgyi), Cătălin Popescu (Ploiești).

Corvinul: Lefter – Iacob, Lică, Manolache, Velisar, Bradu, Hrețdac, Lupu, Chindriș, Neacșu, Coman (89. Hergheligi).

Seps OSK: Niczuly – Ion Gheorghe, Bălașa, Ninaj, Fl. Ștefan (55. Debeljuh), Rodríguez, Rența (55. Dobozi), Matei (14. Kallaku, 55. Alimi), Ștefănescu, Aganović, Șafranko (67. Damașcan).

Gólszerző: Manolache (57.). **Sárga lap:** Iacob (78.), Lică (90+2.), Hergheligi (92+4), illetve Niczuly (87.).

Fotó: az FC Corvinul 1921 közösségi oldala

sem hitték volna, hogy egy tavaly még harmadosztályú együttes ilyen fölényrel nyerhet a sepsiszentgyörgyi alakulat ellen.

A továbbjutási remények ébren tartásához kötelező lett volna a

siker a Corvinul 1921 otthonában, míg az ellenfél számára egy döntetlen is nagyon jól jött volna. A vajdahunyadiak azonban minden bizonnyal nem csak ezért engedték át a kezdeményezést az OSK-nak,

duplán megerősítve a védvonalakat, ugyanakkor gyors ellentámadásokra rendezkedtek be, hanem a két csapat közötti vélt különbség miatt is. Eközben a háromszéki játékosok, bár a középpályán sokszor percekig tartották a labdát, egyetlen igazán veszélyes akciót sem tudtak vezetni a 90 perc alatt, míg az ellenfél a gyors előrevágott labdáival sorra teremtett forró helyzeteket Niczuly kapuja előtt. Már a 9. percben Lupu egyedül kapta a védők mögött, lövése kipattant Niczulyról, Bălașa pedig ki tudta vágni. Aztán a 19. percben lőhetett rá fordulásból 10 méterről, de Niczuly meg tudta fogni a nem túl erős labdát. Az 51. percben Iacob 16 méterről küldött

A Győr vendégeként jutott tovább a Debrecen

A Debrecen 1-0-ra győzött a másodosztályban listavezető ETO FC Győr otthonában a labdarúgó MOL Magyar Kupa negyedik fordulójának keddi esti, első mérkőzésén.

A 85. percben Dzsudzsák Balázs szabadrúgása után Bárány Donát az öt és feles sarkáról visszafejelte a labdát, amit Bévárdi Zsombornak már csak a gólvonal mögé kellett segítenie.

A továbbjutás minden párharcban egy mérkőzésen dől el. A nyolcadöntő sorsolását csütörtökön tartják.

Ma (20.30, TV: M4 Sport) játsszák: Budapest Honvéd (NB II) – Paksi FC (NB I).

Eredményjelző

Románia-kupa, csoportkör, 2. forduló:

A csoport: Chindia Târgoviște – Petrolul 52 Ploiești 0-2, Vajdahunyadi Corvinul 1921 – Seps OSK 1-0;

C csoport: Galaci Suporter Club Oțelul – Bukaresti FCSB 1-1.

lövéséhez Niczuly bravúrára volt szükség. Az 57. percben pedig, egy újabb kétségbeesetten szögletre küldött labda után, a beívelést Manolache a hatos hosszú sarkából a rövid sarokba fejelte (1-0).

Ha a kapott gólig a Seps OSK csak szabadrúgásból veszélyeztetett, két perccel később Debeljuh egy védelmi hiba után (ez sem egy kidolgozott támadásból) kihagyta a legnagyobb helyzetét, 12 méterről üresen a jobb alsó sarok mellé gurított. A 70. percben Lefter nagyot védett Aganović felső sarokba tartó szabadrúgásánál, majd Lupu hagyta ki az előny növelésének lehetőségét 3 méterről. A 85. percben Alimi is próbálkozott egy szabadrúgással, de a helyzetek sorát a Corvinul 1921 zárta le a 90+5. percben Hergheligi révén, aki három védőt is becsapott, mielőtt esélyt adott volna Niczulynak egy újabb nagy védésre.

A legutóbbi két bajnoki győzelem ellenére sem kapaszkodott ki tehát a Seps OSK a hullámvölgyből. Játékanak jelenlegi minősége semmi jót nem ígér a folytatásra, hiszen nem lehet minden meccsen szerencséje vagy egy nála is gyengébb ellenfele, mint Botosán esetében történt. (B. Zs.)

Marosvásárhely (Központ)
P-ța Mărășești, Nr. 21.
0733 553 976

Marosvásárhely (Tudor)
B-dul 1. Dec. 1918, Nr. 126.
0755 088 379

Medgyes
Str. Pompierilor Nr. 4.
0735 830 678

Nyárádszereda
Str. Pompierilor Nr.1.
0733 553 973

Segesvár
Str. Mihai Viteazu Nr. 40
0770 810 855

Szászrégen (Cardinal)
Str. Cardinal Alexandru Todea, Nr.
25/A 0728 908 856

Szászrégen (Libertății)
B-dul Libertății, Nr. 12/2
0733 553 971

Marosludas
Str. B-dul 1 Dec. 1918. Nr. 7
0735 786 853

Torda
Str. Mihai Viteazu Nr. 2
0729 069 548

Dicsősémmárton
Str. Victoriei Nr. 21
0736 386 353

Szováta
Str. Principală nr. 151
0773 347 494

www.doraoptics.ro

HAVI
KEDVEZMÉNY
-15%
SZEMÜVEGLENCSEKRE

Újdonságok a
Kobak könyvesboltokban:

Keresse fel kávézónkat
a vásárhelyi
könyvesboltban!

Marosvásárhely, Győzelem tér 18.szám
Szászrégen, Mihai Viteazu út 15.szám

A metszés
zsebkönyve

Gombászok
kézikönyve

MCA Health Care
ORVOSI LABORATÓRIUM

www.health-care.ro Tel/fax: 0365-882747
Marosvásárhely, Tulipán utca 25. szám

TÁJÉKOZTATÓ

Tisztelt páciensek, tájékoztatjuk Önöket, hogy Marosvásárhelyen, a Tulipán utca 25. szám alatt működő MCA Health Care orvosi laboratórium rendelkezik a Maros megyei egészségbiztosítási pénztári alaptól származó összeggel novemberre ártámogatott (ingyenes) orvosi analízisek elvégzésére. Ehhez szükséges küldőpapír a családorvostól/szakorvostól.

Az érdekelteket kérjük, hogy előjegyzés érdekében hívják a 0365-882-747-es telefonszámot hétfőtől péntekig 7-19 óra között.

FONTOS TELEFONSZÁMOK

• Romtelecom-tudakozó - információ	- 0766-121-234	• Prefektúra	- 0265/266-801
• Központosított ügyelet (Rendőrség, Tűzoltóság, SMURD, Csendőrség, Mentőállomás):	112	• RDS-RCS	- 0365/400-401
• Rendőrség	- 0265/202-305	• Áramszolgáltató vállalat - vidék	- 0800-500-929
• SMURD (betegekkel kapcsolatos információk)	- 0265/210-110	• Delgaz Grid	- 0265/200-928
• Sürgősségi szolgálat: - gyermekeknek	- 0265/210-177	• Aquaserv:	- 0800/800 928
Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal	- 0265/268-330	- hideg víz-csatorna	- 0265/215-702
GYULAFEHÉRVÁRI CARITAS, otthongondozó szolgálat, 8-16 óra között:	- 0736-883-110	- közönségszolgálat	- 0265/208-888
• Optika-Optofarm	- 0265/212-304	- központ	- 0265/208-800
• Optolens szemsebészet	- 0265/263-351	• Fogyasztóvédelmi hivatal	- 0265/254-625
• Marmed járóbeteg-rendelő:	- 0756-468-658	• Vasútállomás	- 0265/236-284
Labor	- 0751-114-307	• Vili Kft.: temetkezés, segélyintézés (0-24 óra), professzionális balzsamozás Nemzetközi halottszállítás	- 0265/215-119
e-mail: marmed@marmed.ro, www.marmed.ro		• Alkony Kft. temetkezés (24 ó.)	- 0265/263-865
• Dora Optics	- 0733-553-976	• Maros megyei RMDSZ	- 0265/264-442
• Dora Medicals	- 0265/212-971		- 0265/262-907
• Radiológia, echográfia			
Dr. Jeremiás István	- 0265/222-446		
• Emma vendéglő, hidegtálak készítése	- 0740-083-077		
	- 0365/404-664		

Méltányos reklámdíj fejében
állandó szereplője lehet
a FONTOS TELEFONSZÁMOK
rovatnak.
Várjuk jelentkezését
a 0265/268 854-es
telefonon.

2023. NOVEMBER 16-19. // MAROSVÁSÁRHELYI NEMZETI SZÍNHÁZ

KIEMELT PROGRAMOK

A
KÖNYVEK
HANGJA

RMK
ROMÁNIAI MAGYAR
KÖNYVES CÉH

MAROSVÁSÁRHELYI
KULTURÁLIS KÖZPONT

Pro-Kaart
Kulturális Egyesület

2023. NOVEMBER 15. (SZERDA)

19⁰⁰ - Nagyterem
Székely Csaba *Az igazság gyertyái* c. színművének bemutatója. A Marosvásárhelyi Nemzeti Színház Tompa Miklós Társulatának produkciója, Sebestyén Aba rendezésében.

2023. NOVEMBER 16. (CSÜTÖRTÖK)

10⁰⁰ - Nagyterem • Megnyitó
Hepehupa - a Kiskalász együttes gyerekkoncertje
18⁰⁰ - Kisterem
Költők estje - **Versvariációk Beethoven témákra**
Meghívottak: André Ferenc, Erdős Virág, Fischer Botond, Kali Ágnes, Parti Nagy Lajos
Az est házigazdája Balázs Imre József
20⁰⁰ - Kisterem
Felolvasószínház - Bánffy Miklós: **Naplegenda**
Rendező: Király István
21⁰⁰ - Underground terem
Jam session - **Öröme a könyvért. Többet és kevesebbet írök szabad harmóniái** - Meghívottak: André Ferenc, Balázs Imre József, Balázs K. Attila, Fischer Botond, Király István, Zsidó Ferenc, valamint bárki, aki a könyvek kedvéért belefeledkezne a zene örömeibe. Az est házigazdája: Szabó Róbert Csaba

2023. NOVEMBER 17. (PÉNTEK)

18⁰⁰ - Kisterem
Irodalmi est - **Az elbeszélés felelőssége. Az etika dimenziói a prózában** - Meghívottak: Egressy Zoltán, Miklósi Szabó István, Tisza Kata, Tompa Andrea, Vida Gábor. A beszélgetést Mészáros Sándor, a Kalligram Kiadó vezetője moderálja.
20⁰⁰ - Nagyterem
Év szerzője díj átadása • Pokorny Lia **LIAison** című műsora. Közreműködik Kéméndi Tamás harmonikaművész.

2023. NOVEMBER 18. (SZOMBAT)

11⁰⁰ - Nagyterem
A kis herceg - A gergyószentmiklósi FIGURA Stúdió Színház produkciója. Rendező: Moşu Norbert-László
11⁰⁰ - Kisterem
Fiatal költők matinéja - Meghívottak: Demeter Arnold, Kali Ágnes, Kellwessel Klaus, Vados Anna Házigazda: Ferencz Nagy Zoltán
20⁰⁰ - Underground terem
Szabad színpad - **Az irodalom hangja**
Az est házigazdája B. Szabó Zsolt

FIGYELEM! Jegyekért a **biletmaster.ro**-n a **KULISSZA EGYESÜLETET** keresse, vagy váltson jegyet a **színház jegypénztárában, KÉSZPÉNZZEL.**

